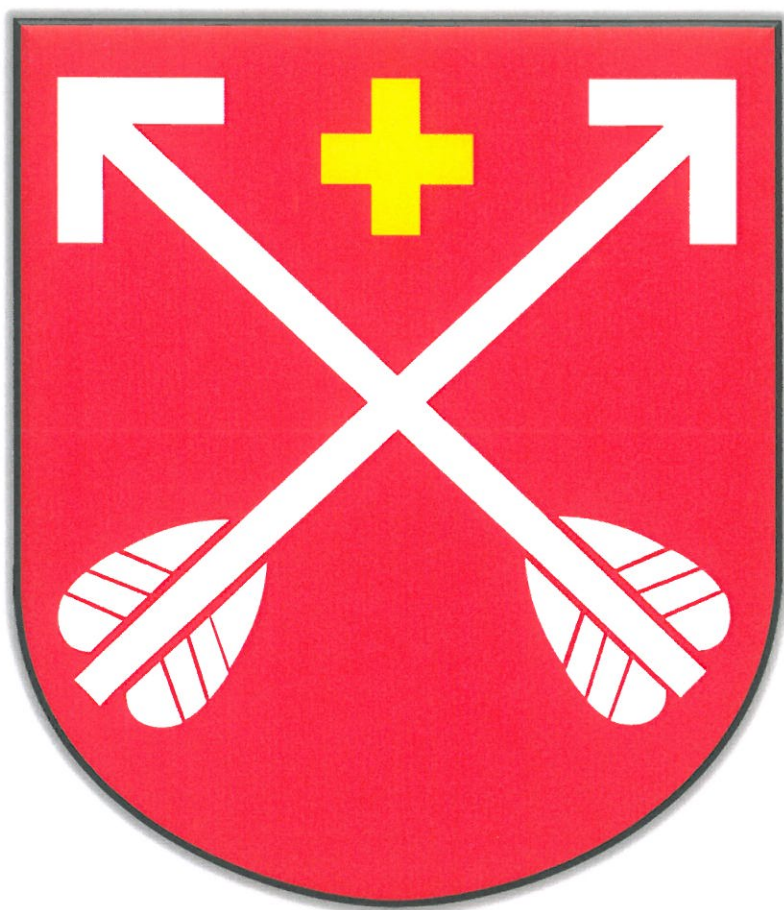

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY STRZELNO NA LATA 2019-2023

Maj 2023.r.

SPIS TREŚCI

Spis treści	2
1. Wstęp	4
2. Opis powiązań PR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	9
3. Uproszczona diagnoza gminy Strzelno	12
Wnioski	20
4. Obszar zdegradowany gminy Strzelno	20
4.1 Delimitacja obszaru zdegradowanego	21
4.1.1. Obszar wiejski Gminy Strzelno	21
4.1.2. Obszar miejski Gminy Strzelno	28
5. Obszar rewitalizacji	33
6. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	35
6.1. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji- obszar wiejski	35
6.2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji- obszar miasta	42
6.3. Podsumowanie	51
7. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	52
8. Cele rewitalizacji i kierunki działań	54
9. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	57
10. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	66
10.1. Kompleksowość	66
10.2. Koncentracja	66
10.3. Komplementarność	67
10.3.1 Komplementarność przestrzenna projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	68
10.3.2. Komplementarność problemowa projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	69
10.3.3. Komplementarność proceduralno-Instytucjonalna	71
10.3.4. Komplementarność źródeł finansowania	71
10.3.5. Komplementarność międzyokresowa	72
11. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji	75
12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do podstawowych i uzupełniających projektów/ przedsięwzięć rewitalizacyjnych	80
13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji	84
14. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian	85
15. Ocena oddziaływania na środowisko	89
Spis map	90
Spis schematów	90

Spis tabel	90
Spis wykresów	91
Spis fotografii	91

1. WSTĘP

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023 został opracowany zgodnie z wytycznymi dla województwa kujawsko-pomorskiego, które zostały ujęte w dokumencie pn. *„Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”* z dnia 23 lipca 2018r. Ponadto dokument pozostaje w zgodności z zasadami ogólnokrajowymi zawartymi w *„Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”* Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 roku.

Wytyczne ministerialne definiują rewitalizację jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania zintegrowane (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz usystematyzowany w ramach programu rewitalizacji (PR).

Teren, na którym zdiagnozowano stan kryzysowy, stanowi obszar zdegradowany. Może on być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia stanu kryzysowego na każdym z nich. W przypadku Gminy Strzelno przeprowadzono delimitację w podziale na część miejską gminy (obszary) oraz część wiejską (sołectwa).

Kolejnym tworzenia PR było wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Jest to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechująca się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Obszar rewitalizacji również może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Stan kryzysowy może być spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, takich jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujących z innymi negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

a) gospodarczej w zakresie:

- niskiego stopnia przedsiębiorczości,
- słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;

b) środowiskowej w zakresie:

- przekroczenia standardów jakości środowiska,
- obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, bądź stanu środowiska;

c) przestrzenno - funkcjonalnej w zakresie:

- niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną,
- braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości,
- niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
- niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej,
- deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;

d) technicznej w zakresie:

- degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,
- braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy tego procesu, m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, we współpracy z lokalną społecznością.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są:

- ✓ uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- ✓ pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów. Diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe;
- ✓ ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- ✓ właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- ✓ zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej;
- ✓ koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- ✓ realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa, polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Właściwie wykonany program rewitalizacji, czyli wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, musi charakteryzować się następującymi cechami:

Kompleksowość

Koncentracja

Komplementarność

Partycypacja

1. Kompleksowość programu rewitalizacji polega na:

ujęciu działań rewitalizacyjnych w sposób kompleksowy, w których uwzględnione będą projekty współfinansowane ze środków EFRR, EFS oraz innych (publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Projekty powinny być powiązane oraz wspólnie oddziaływać na zdiagnozowaną sytuację kryzysową. W ramach PR dla gminy Strzelno zaplanowano przedsięwzięcia społeczne („miękkie”), w tym dofinansowane z EFS w okresie programowania UE 2014-2020), oraz uzupełniające je zadania inwestycyjne („twarde”).

2. Koncentracja programu rewitalizacji polega na:

skupieniu działań w ramach programu rewitalizacji na terenach obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją zdiagnozowanych problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Możliwa jest również realizacja projektów rewitalizacyjnych zlokalizowanych poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Szczególnie dotyczy to inicjatyw społecznych, polegających np. na aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania skierowane do ludności z obszaru rewitalizacji mogą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji. W przypadku gminy Strzelno projekty w ramach PR będą realizowane na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

3. Komplementarność projektów rewitalizacyjnych:

jest szczególnie ważna i obejmuje kilka różnych wymiarów. Jej spełnienie jest wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych. Wyróżniamy komplementarności: przestrzenną, problemową, proceduralno-instytucjonalną, międzyokresową oraz źródeł finansowania.

a) komplementarność przestrzenna:

- ✓ oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji,
- ✓ ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii,
- ✓ celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych, takich jak: segregacja społeczna i wykluczenie.

b) komplementarność problemowa:

- ✓ oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym),
- ✓ ma przeciwdziałać fragmentacji działań, koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru,
- ✓ skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

b) komplementarność proceduralno-instytucjonalna:

- ✓ oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

c) komplementarność międzyokresowa:

- ✓ w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie ma zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013). Z tego względu możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.

d) komplementarność źródeł finansowania

- ✓ oznacza, że projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji powinny być realizowane przy pomocy wsparcia ze środków EFRR i EFS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania;
- ✓ dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji jest konieczna silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR;
- ✓ komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

4. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja:

- ✓ program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, tj. społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.
- ✓ jest to fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie).
- ✓ partycypacja ukierunkowana jest na możliwie dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023 został opracowany zgodnie z powyższą metodologią, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania zasad koncentracji, kompleksowości, komplementarności oraz dojrzałych form partycypacji społecznej. Niniejszy Program Rewitalizacji odpowiada na problemy oraz potrzeby zdiagnozowane na obszarach zdegradowanych, a przede wszystkim obszarach rewitalizacji, które będą bezpośrednim miejscem działań rewitalizacyjnych.

2. OPIS POWIĄZAŃ PR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023 jest powiązany z różnymi dokumentami strategicznymi Gminy i pozostałymi dokumentami o znaczeniu strategicznym dla polityki terytorialnej. Założenia zawarte w PR wpisują się w założenia zawarte w innych dokumentach strategicznych.

Opis powiązań PR został przedstawiony poniżej.

Schemat 1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Poziom regionalny	Poziom lokalny
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzelno
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Mogileńskiego	
Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego”	

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ (str. 15-22)	Według Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego aktywizacja społeczno-gospodarcza na poziomie lokalnym jest jednym z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa. PR jest zgodny z następującymi priorytetami Strategii: nowoczesne społeczeństwo, modernizacja przestrzeni wsi i miast oraz kierunki działań: rozbudzenie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast. Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. PR wpisuje się w określone w Strategii kierunki rozwoju, gdyż również zakłada podjęcie kompleksowych działań, które przyczynią się do modernizacji przestrzeni miejskiej oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej Gminy.
Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020	Misją wskazaną w Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest tworzenie warunków dla rozwoju aktywności i samodzielności mieszkańców w życiu społecznym.

(str. 82)	Lokalny Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu: ▪ Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, ▪ Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, ▪ Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.
Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Mogileńskiego (str. 83)	Strategia ORSG Powiatu Mogileńskiego określa problemy obszaru oraz cele, których realizacja pozwoli na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej regionu. Lokalny Program Rewitalizacji pozwoli na realizację następujących celów: • Cel strategiczny 1: Aktywne i zintegrowane społeczeństwo; • Cel Strategiczny 2: Bogata oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna; • Cel strategiczny 3: Dobre kształcenie ▪ Rozwój form opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi oraz usług wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, Program rewitalizacji przyczynia się do osiągnięcia następujących wskaźników Strategii ORSG: ▪ Liczba osób objętych wpływem działań rewitalizacyjnych; ▪ Liczba obiektów i terenów poddanych rewitalizacji technicznej. ▪ Liczba nowych i wyposażonych obiektów sportowych i rekreacyjnych; ▪ Liczba uczniów objętych wsparciem w programie.
Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Sąsiedzi wokół szlaku piastowskiego” (str. 44)	Założenia całego Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno wpisują się w realizację celów ogólnych Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Sąsiedzi wokół szlaku piastowskiego”: ▪ Poprawa atrakcyjności obszaru LGD do 2023 roku ▪ Ożywienie społeczno-gospodarcze i podniesienie jakości życia mieszkańców LGD do 2023 roku. Działania przewidziane w Programie Rewitalizacji będą pomocne w realizacji celów wymienionych powyżej poprzez osiągnięcie następujących wskaźników: • Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów; • Liczba osób korzystających z nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury: turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzelno	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowane zostało w latach 2004-2005, a następnie aktualizowane w roku 2016, jest obowiązującym dokumentem w zakresie polityki przestrzennej gminy. Wyznaczono w nim cele i kierunki rozwoju gminy. Podstawowym celem rozwoju gminy Strzelno powinno być systematyczne podnoszenie jakości życia jej mieszkańców. Poniżej wymieniono tylko te kierunki rozwoju, które wpisują się w PR: ▪ Cel szczegółowy 2.1 Cele gospodarcze i społeczne- rozwój i podnoszenie standardu w zakresie infrastruktury społecznej, edukacji, zdrowia,

	sportu i rekreacji oraz zapewnienie wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Założenie Programu Rewitalizacji pozostają zgodne ze wskazanymi kierunkami: ▪ w zakresie szkolnictwa: podniesienie jakości nauczania w szkołach podstawowych oraz osiągnięcie wysokiego poziomu nauczania w gminnych gimnazjach, by ich absolwenci stali się na równi z młodzieżą miejską zdolni do nauki w ponadlokalnych szkołach ponadgimnazjalnych ▪ w zakresie podnoszenia jakości i sprawności infrastruktury społecznej i technicznej: rozbudowa oraz budowa urządzeń infrastruktury społecznej w wybranych miejscowościach oraz utrzymanie stanu dobrej jakości ich funkcjonowania w celu umożliwienia jak najłatwiejszego korzystania z nich.
--	--

Źródło: Opracowanie własne.

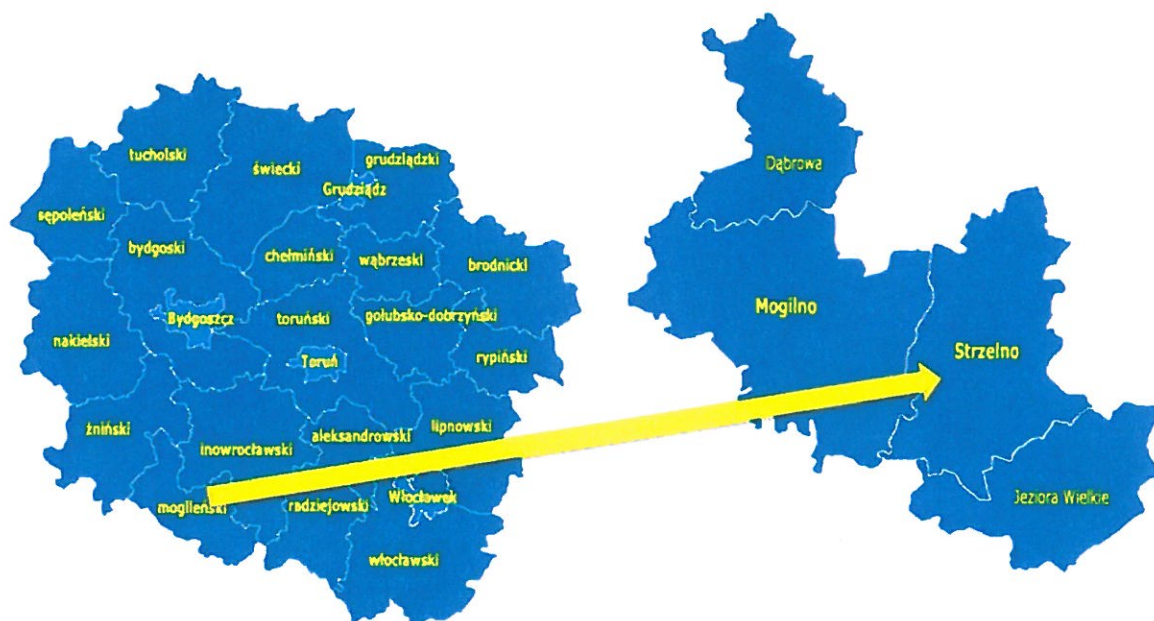
Inne dokumenty strategiczne na poziomie lokalnym, w tym Strategia Rozwoju Gminy Strzelno oraz Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, pozostają na etapie sporządzania. Rozwiązania, wizje i plany zawarte w tych dokumentach będą wzięte pod uwagę przy aktualizacji Programu Rewitalizacji.

3. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY STRZELNO

W celu wskazania kluczowych uwarunkowań, potencjałów Gminy oraz występujących problemów rozwojowych dokonano szczegółowej diagnozy. Opisane poniżej zagadnienia były przedmiotem analizy i oceny ich wpływu na funkcjonowanie Gminy. Poniżej zamieszczono wnioski z przeprowadzonej analizy.

Położenie gminy w woj. i powiecie: Gmina miejsko-wiejska Strzelno położona jest w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie mogileńskim. Gmina Strzelno graniczy z następującymi gminami powiatu inowrocławskiego: Janikowem, Kruszwicą oraz Inowrocławiem, z gminami powiatu mogileńskiego: Mogilno oraz Jeziora Wielkie, z gminą z województwa wielkopolskiego z powiatu słupeckiego - gminą Orchowo. W skład Gminy Strzelno wchodzi 23 sołectwa, złożone z 35 miejscowości, oraz miasto Strzelno.

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Strzelno na tle województwa kujawsko-pomorskiego oraz powiatu mogileńskiego

Źródło: gminy.pl

Wielkość gminy (pow. i ludność): Gmina zajmuje powierzchnię 185 km², co stanowi 27,37% powierzchni powiatu mogileńskiego – 675,9 km². W 2018 r. Gmina była zamieszkiwana przez 11 575 osób, z czego 5 534 osób (47,81%) stanowiła ludność miasta, a 6 041 osób (52,19%) ludność na obszarze wiejskim. Średnia gęstość zaludnienia obszaru wynosi 62 os./km² (w powiecie mogileńskim – 68 os./km²) jest niższa od średniej dla całego powiatu mogileńskiego. Obszar Miasta Strzelna zajmuje powierzchnię około 4 km², co stanowi zaledwie 2,17% powierzchni Gminy. Gęstość zaludnienia w mieście wynosi 1 384 osoby/km². Obszary wiejskie zajmują 97,83% powierzchni Gminy, a gęstość zaludnienia wynosi 33 osoby/km².

Tabela 3: Zestawienie liczby mieszkańców w Gminie Strzelno

L.p.	Sołectwo	Liczba ludności
1	Bławaty	144
2	Bożejewice	474
3	Bronisław	399
4	Ciechrz	205
5	Ciencisko	259
6	Jeziorki	198
7	Kijewice	146
8	Łąkie	490
9	Mirostawice	98
10	Młynice	163
11	Młyny	281
12	Niemojewko	137
13	Ostrowo	420
14	Rzadkwin	284
15	Sławsko Dolne	363
16	Stodoły	319
17	Strzelno Klasztorne	217
18	Wronowy	337
19	Wymysłowice	159
20	Żegotki	171
21	Górki	208
22	Książ	36
23	Markowice	533
łącznie obszary wiejskie		6 041
łącznie obszar Miasta Strzelna		5 534
Gmina Strzelno		11 575

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Jak wskazują dane zawarte w powyższej tabeli, najliczniej zamieszkane sołectwa Gminy Strzelno to Markowice (8,82% mieszkańców obszaru wiejskiego), Łąkie (8,11 %) oraz Bożejewice (7,85 %). Najmniejszą liczbę mieszkańców odnotowano na terenie następujących sołectw, z którego żadne nie przekracza 3% mieszkańców gminy – Książ (0,59%), Mirostawice (1,62%) oraz Niemojewko (2,27%). Według danych GUS na rok 2018 w strukturze demograficznej mieszkańców Gminy Strzelno w niewielkim stopniu przeważają kobiety (51,00%).

Procesy i struktury demograficzne według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec roku 2018 Gminę Strzelno zamieszkiwało 11 575 osób. W analizowanym okresie (lata 2012-2018) liczba mieszkańców osób spadła o 3,87 % z poziomu 12 030 (czyli o 381 osób). Na terenie powiatu mogileńskiego spadek w tym samym okresie wyniósł 2,26 %. Analiza obszarów gminy (miasto i obszary wiejskie) wykazała, że więcej osób opuściło obszary miejskie (195 spadek liczby mieszkańców 3,27%).

Na terenach wiejskich Gminy w latach 2012-2018 odnotowano spadek liczby mieszkańców wynoszący 3,11% (czyli 186 osób). Spadki ludności są również konsekwencją zmian w strukturze wieku ekonomicznego mieszkańców Gminy. Jak wykazała analiza odnotowano spadki w przypadku ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym wynoszące odpowiednio 8,19% (z poziomu 8 187 do 7 567) oraz 7,49% (w roku 2012 – 1 836, w 2018 – 3 906 osób). Spadki w tych grupach osób według kryterium wieku ekonomicznego są na wyższym poziomie, aniżeli w powiecie mogileńskim (spadek liczby osób w wieku produkcyjnym – 7,29%, w wieku przedprodukcyjnym 5,45%). Natomiast w przypadku ludności w wieku poprodukcyjnym odnotowano znaczący przyrost, który w Gminie wyniósł 15,46% (2012 r. – 2 007 osób, w 2018 r. 2 374 r. osoby), natomiast w powiecie mogileńskim 16,35% (z wielkości 7 715 do 9 223 osoby). Mimo, że wielkość zmiany w Gminie była niższa aniżeli w powiecie, to w przypadku miasta procentowy przyrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym był wyższy niż dla całego powiatu mogileńskiego. W analizowanym okresie w mieście z 1 028 osób w wieku poprodukcyjnym (rok 2012) liczba wzrosła do 1 236 (rok 2018), dając przyrost równy 20,23 %.

Podstawowe dane o strukturze użytkowania gruntów Największą powierzchnię zajmują użytki rolne, stanowiąc tym samym 61,7% ogółu powierzchni gminy. W powierzchni użytków rolnych dominują grunty orne – 97,77%. Niewielkie powierzchnie zajmowane są również przez łąki i pastwiska. Lesistość Gminy wynosi 27,95%.

Podstawowe informacje o potencjale środowiska przyrodniczego i kulturowego w granicach administracyjnych gminy Strzelno ochronie podlegają tereny położone na obszarze Lasów Miradzkich. Są to torfowiska niskiego typu uznane za rezerwat przyrody (ornitologiczny) – Czaplniec – Ostrowo. Poza rezerwatami, ochronie podlegają również części użytków ekologicznych zlokalizowanych na terenie Gminy. Zarówno na obszarach wiejskich, jak i w mieście występują liczne pomniki przyrody. Poza aspektami przyrodniczymi, przez teren Gminy przebiega Turystyczny Szlak Piastowski. Do najcenniejszych obiektów dziedzictwa kultury należy budowla bazylikowa – kościół ponorbertański Św. Trójcy datowany na ostatnie dziesięciolecie XII wieku oraz stojący w jego pobliżu kościół Św. Prokopa. Ze względu na swoją bogatą historię miasto posiada wiele stanowisk archeologicznych, z których większość nie posiada ekspozycji w terenie. Do bogactwa kulturowego i przyrodniczego Gminy Strzelno należą również obiekty i obszary położone poza granicami samego miasta. Przykładem takiego obiektu, mającego znaczenie dla regionu, jest Bazylika Matki Bożej Królowej Miłości i Pokoju Pani Kujaw w Markowicach. Jej początki datuje się na rok 1636, gdy wybudowano pierwszą drewnianą świątynię.

Stan rozwoju usług Na obszarze Gminy działają przedszkola i szkoły podstawowe, które realizują podstawowe działania związane z edukacją dzieci i młodzieży z terenu gminy Strzelno. Osiągane średnie wyniki z trzech ostatnich lat (2016-2018) z testu gimnazjalnego, egzaminu szóstoklasisty czy ósmoklasisty z roku 2019 oscylowały poniżej średniej dla województwa kujawsko-pomorskiego. Największe odchylenie poniżej średniego wyniku w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano w wynikach egzaminu ósmoklasisty w Szkole Podstawowej im. Alberta Abrahama Michelsona w Strzelnie. Wśród funkcjonujących szkół i placówek edukacyjnych na terenie miasta działają: Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Dr. Jakuba Cieślewicza w Strzelnie, ww. Zespół Szkolno – Przedszkolny w Strzelnie (Szkola Podstawowa im. Alberta Abrahama Michelsona w Strzelnie oraz Przedszkole nr 1 w Strzelnie), Szkoła Podstawowa z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Jana Dałkowskiego w Strzelnie oraz Przedszkole nr 2 w Strzelnie. Obszar wiejski gminy włączony został do rejonu obsługi poszczególnych szkół znajdujących się w sołectwach, jak również do obsługi szkół z obszaru miasta. Na terenach wiejskich funkcjonują: Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika

w Ciechrzu, Szkoła Podstawowa im. Gustawa Zielińskiego w Markowicach, Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej we Wronowach.

Głównym organizatorem działalności kulturalnej na terenie Gminy jest Dom Kultury w Strzelnie, placówki oświatowe, koła gospodyń wiejskich, jednostki OSP, parafie, PZW, biblioteki.

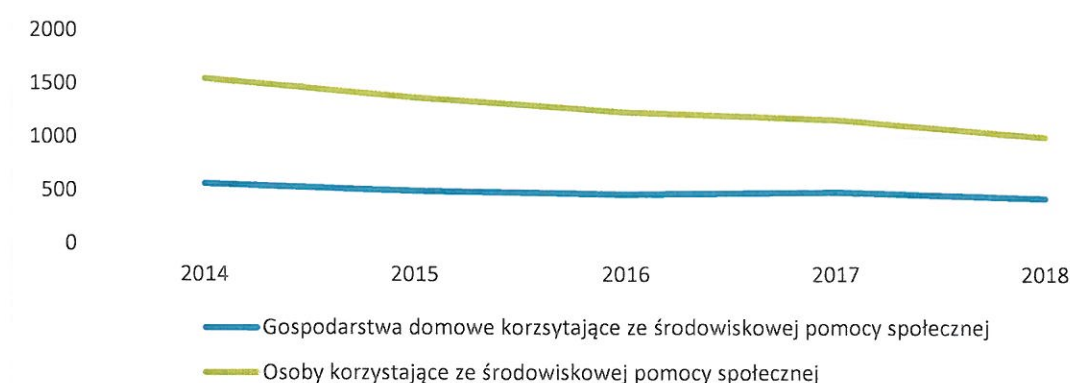
W Gminie Strzelno silnie rozwinięta jest też sieć stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, działających na rzecz integracji społecznej i rozwoju lokalnego. Do prężnie działających inicjatyw zaliczają się:

- ✓ Towarzystwo Miłośników Miasta Strzelna
- ✓ Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Alfa 99”
- ✓ Gminna Rada Kół Gospodyń w Strzelnie
- ✓ Polski Związek Emerytów Rencistów I Inwalidów – Zarząd Koła w Strzelnie
- ✓ Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Kujawianka”
- ✓ Ludowy Zespół Sportowy „Kujawy” Markowice
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Olimp”
- ✓ Uczniowski Klub Sportowy „Mata”
- ✓ Chorągiew Kujawsko - Pomorska Związku Harcerstwa Polskiego - Oddział w Strzelnie
- ✓ Parafia Rzymskokatolicka Pw. Św. Ignacego Loyoli we Wronowach
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna
- ✓ Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”
- ✓ Klub Sportowy Nart Wodnych „Sunall”
- ✓ Klub Sportowy „Grom”
- ✓ Stowarzyszenie Emerytów I Rencistów – Weterani Pracy
- ✓ Stowarzyszenie „Ecce Homo” w Strzelnie
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Stodoły
- ✓ Stowarzyszenie „Kwiecista Wieś”
- ✓ Stowarzyszenie Sympatyków Gimnazjum Im. Jana Dałkowskiego w Strzelnie „Strzelnioki”

Liczba stowarzyszeń i organizacji prospołecznych jest znacząca. Jednak przestrzenie, w których mogłyby działać nadal są niewykorzystane tak, jak niewykorzystany jest w pełni potencjał tych organizacji.

Łagadnienia mające wpływ na jakość życia mieszkańców związane z kondycją społeczno-gospodarczą gminy. liczba osób bezrobotnych na terenie miasta jak i na obszarach wiejskich uległa znaczącemu zmniejszeniu. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w latach 2012-2018 liczba bezrobotnych na terenie gminy zmniejszyła się o 53 % (z 1 057 osób do 494). Na terenie powiatu spadek wyniósł 50,40%. Dane te świadczą o powodzeniu misji, jaką jest walka z bezrobociem. Bezrobocie jest ściśle związane z poziomem korzystania na danym terenie ze środowiskowej pomocy społecznej.

Schemat 2: Struktura korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Strzelno w latach 2014-2018

Źródło: Opracowanie na podstawie danych BDL

W obu obszarach funkcjonowania odnotowano spadek, co świadczy o właściwym kierunku działań podejmowanych przez Gminę.

Potencjał gospodarczy, w tym przedsiębiorczość: jak wynika z danych pozyskanych z GUS na dzień 13.12.2018 roku na terenie gminy Strzelno funkcjonowały 596 podmioty gospodarcze. Stanowi to przyrost w stosunku do roku bazowego (2012 – 585 podmiotów gospodarczych) wynoszący 1,88 %. W mieście funkcjonowało 54,87 % wszystkich podmiotów z terenu Gminy (327 podmiotów). Wzrost liczby podmiotów gospodarczych uwidocznił się również we wskaźnikach podmiotów gospodarczych przypadających na liczbę mieszkańców. Wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności na terenie gminy Strzelno wyniósł 672, w tym na obszarze miasta 802, a na obszarach wiejskich 550. Dla porównania wskaźnik ten dla terenów powiatu mogileńskiego wyniósł 757 podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców.

Potencjał rolniczy: Na terenie gminy Strzelno działalność prowadzi 1 046 gospodarstw rolnych. Są to w większości gospodarstwa indywidualne o zróżnicowanej powierzchni. Analiza klas bonitacyjnych Gminy wykazała, że większość, tzn. 45,05% powierzchni ogólnej gruntów ornych stanowią gleby III klasy bonitacyjnej. Ponadto gleby najwyższych klas (tj. I i II klasy bonitacyjnej) stanowią ponad 20% ogólnej powierzchni gruntów ornych Gminy.

Dostępność (zew.) i spójność (zew.) transportowa: Przez teren Gminy przebiegają główne szlaki komunikacji drogowej, tj. drogi krajowe nr 15,25 i 62 oraz droga wojewódzka 255. Uzupełnienie sieci dróg układu podstawowego stanowią drogi powiatowe i gminne. Przez teren gminy przechodzi 326,6 km dróg gminnych oraz powiatowych. Braki infrastrukturalne dostrzega się w postaci braku obwodnicy, która odciążałaby miasto, zwiększyłaby bezpieczeństwo drogowe oraz jednocześnie zmniejszyła liczbę wypadków. Przez centrum miasta przebiegają ważne dla regionu korytarze komunikacyjne, co dla mieszkańców pozostaje jednocześnie dużym udogodnieniem jak i bolączką. Przeciążanie miasta ruchem komunikacyjnym generuje wiele niepożądanych zjawisk dla mieszkańców, wśród których jednym z najczęściej dostrzeganych jest duża liczba wypadków z udziałem osób pieszych. Oprócz przeciążenia ruchem komunikacyjnym na drogach krajowych i wojewódzkich zauważa się podobny problem na drogach gminnych lub serwisowych będących w pasach ww. dróg. Bardzo duży ruch obserwuje się na ulicy Wyszyńskiego, powstaje tam również problem nieprzejezdności spowodowany wykorzystaniem tej ulicy jako przystanku autobusowego zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie

szkoły. Należy nadmienić, że aktualna organizacja dowozu dzieci i młodzieży do szkół umożliwia transport też innym osobom, zwłaszcza starszym, dojeżdżającym np. do lekarza czy na zajęcia aktywizujące. W związku z powyższym szczególnie istotnym brakiem dostrzeganym na obszarze miasta jest brak zatoki autobusowej w okolicach Szkoły Podstawowej im. Alberta Abrahama Michelsona w Strzelnie, do której dowożone są dzieci i starsi mieszkańcy nie tylko z obszaru miasta, ale również z obszarów wiejskich. Brak ten generuje niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia dzieci, młodzieży oraz osób starszych.

Obsługa gminy w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, zaopilewanie w energię, ogrzewanie: na dzień 31.12.2017 roku (DANE GUS) 100% mieszkańców gminy Strzelno posiada dostęp do sieci wodociągowej. W powiecie mogileńskim, współczynnik ten jest niższy i wynosi 99,5% wszystkich mieszkańców. W przypadku sieci kanalizacyjnej dane nie prezentują się już tak dobrze. Na terenie gminy 56% wszystkich mieszkańców posiadało dostęp do sieci kanalizacyjnej, w tym 99,6% mieszkańców miasta oraz 14,8% mieszkańców obszarów wiejskich. W mieście, zdecydowana większość sieci kanalizacyjnej to kanalizacja ogólnospławna (wspólna kanalizacja sanitarna z deszczową). Rozwiązanie to pozostaje działaniem niesprzyjającym ekologii w regionie. W gminie zainicjowano działania mające na celu pozyskanie pozabudżetowych środków na budowę nowej sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich oraz na rozdzielanie sieci ogólnospławnej na kanalizacyjną i deszczową na terenie miasta. Gmina posiada również dostęp do sieci gazowej, na terenach miejskich podłączonych jest 77,6% mieszkańców, w całej gminie 37,9%.

Sfera przestrzenna, techniczna i środowiskowa: Na terenie Gminy występują przestrzenie zdegradowane opustoszałe, zaniedbane przestrzenie publiczne, które wymagają działań infrastrukturalnych, aby móc na nich realizować działania prospołeczne. Po wnikliwej analizie z udziałem sołtysów poszczególnych sołectw oraz pracowników Urzędu Gminy zajmujących się gospodarką i mieniem komunalnym wskazano szereg nieruchomości, które wymagałyby modernizacji, wiele z nich mogłoby podnieść jakość życia mieszkańców w różnych jego obszarach i umożliwić wiele działań prospołecznych. Do przestrzeni zdegradowanych w różnym stopniu należą między innymi: duży obszar niezagospodarowany wokół Szkoły Podstawowej im. A.A. Michelsona w Strzelnie, obszar Parku 750 - lecia ze zrujnowanymi budynkami po dawnej gorzelnii, nieczynne składowisko odpadów stałych, nierekułtywowane z budynkiem w Bławatach, obszar po parku w Bożejewicach, budynek po bibliotece i przedszkolu w Ciechrzu, budynki po byłym PGR w Górkach, wymagające remontu budynki z mieszkaniami socjalnymi w Jeziorkach, zaniedbany i niezagospodarowany teren przy Szkole Podstawowej w Markowicach, teren po tartaku w Miradzu, nieruchomość po byłym PGR w Rządkwiniu czy Sławsku Dolnym, teren wokół świetlicy we Wronowach, obszar po nieistniejących magazynach zbożowych w Wymysłowicach czy obszar parków w Żegotkach.

W wyniku przeanalizowania ww. obszarów pod kątem największej przydatności dla realizacji działań prospołecznych, ustalono, że na terenie Miasta występują takie przestrzenie, jednak z uwagi na swój stan nie mogą być takimi miejscami aktywizacji społecznej jak wskazywałby ich potencjał. Takim terenem jest obszar bezpośrednio przylegający do Szkoły Podstawowej im. A.A. Michelsona. W otoczeniu obiektu szkolnego, zlokalizowanego praktycznie w centrum miasta, jest duży teren przylegający do osiedla bloków mieszkalnych, w pobliżu dwóch przedszkoli oraz szkoły średniej, niezagospodarowany, porośnięty dziką roślinnością. W obszarze tym również znajduje się boisko wraz z placem o nawierzchni betonowej, możliwym do wykorzystania jako miejsce lokalnych uroczystości, koncertów i przedstawień artystycznych przy sprzyjającej aurze. Ze względu na otoczenie z trzech stron przez budynek szkoły mógłby on pełnić funkcję wspianego letniego amfiteatru.

Tym niemniej aktualnie jest to przestrzeń, na której występują liczne nierówności, wyboje, wyrwy, brak tam również miejsc dla publiczności. Wskazane miejsce nie może więc pełnić funkcji aktywizującej z uwagi na niedostosowanie do potrzeb wszystkich interesariuszy. Z boiska korzystają dzieci w ramach zajęć wychowania- fizycznego, jednak korzystanie to pozostaje w zakresie bardzo ograniczonym. Bieżnia wokół boiska o podłożu żużlowym nie może być użytkowana ze względu na zbyt małą szerokość oraz niebezpieczne dla użytkowników podłoże. Należy ponadto zwrócić uwagę na sam obiekt szkoły z przylegającą salą gimnastyczną. Problemem wielce ograniczającym wykorzystanie obiektu jest brak docieplenia sali gimnastycznej. Ma to ogromne znaczenie ze względu na brak możliwości wykorzystania jej jako miejsca aktywnych spotkań grup społecznych (innych niż uczniowie – zwłaszcza osób starszych). Ze względu na spory udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności gminy działania prospołeczne skierowane właśnie do nich są nieuniknione wręcz konieczne. Docieplenie tej części budynku umożliwiłoby prowadzenie takich aktywności nie tylko w porze ciepłej ale przez cały rok, sala gimnastyczna byłaby lokalną świetlicą i bazą koncertową oraz otwartym miejscem aktywności fizycznej dla osób starszych. Należy dodać, iż w godzinach funkcjonowania szkoły dzieci szkolne korzystałyby z obiektów o normalnym, a więc podwyższonym standardzie. Poza działaniami z zakresu podstawy programowej na analizowanej przestrzeni nie są prowadzone żadne inne działania, co wynika ze złego stanu technicznego obszaru. Można więc stwierdzić, że obszar ten pozostaje obszarem nieużytkowanym w celach integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną, a jest to jedyny obszar, który taki potencjał posiada.

Na obszarze wiejskim Gminy Strzelno występują liczne budynki publiczne, które nie są użytkowane z uwagi na ich zły stan techniczny w zakresie konstrukcji. Uniemożliwienie korzystania z takich obiektów i przestrzeni jest pośrednim powodem wzrastających problemów społeczno-gospodarczych na tym obszarze. Jednym z przykładów takich przestrzeni i obiektów jest obszar przyległy do Szkoły Podstawowej w Markowicach, dysponujący boiskiem sportowym trawiastym. Boisko to z uwagi na brak jakiegokolwiek uregulowania i utwardzenia nie nadaje się do użytkowania, w szczególności w porach jesienno-zimowych i wczesnowiosennych. Z obiektu korzystają jedynie dzieci uczęszczające do wskazanej Szkoły, natomiast potencjał tego miejsca wykazuje jego zdecydowanie wyższe możliwości adaptacyjne. Niewątpliwie jest to centralne miejsce w sołectwie Markowice. Z uwagi na zaniedbany stan i brak jakiegokolwiek wyposażenia, obiekt nie sprzyja integracji społecznej pozostałych grup społecznych, w tym osób starszych (wymagających dostosowania infrastruktury i działań aktywizujących).

Na terenie Gminy nie odnotowuje się poważniejszych zagrożeń środowiskowych wpływających bezpośrednio na życie i zdrowie mieszkańców. Problemem pozostaje zanieczyszczenie powietrza powodowane przez przemysł, transport samochodowy i stosowanie tradycyjnych źródeł ogrzewania przez gospodarstwa domowe. Powyższy stan kształtuje się na poziomie zbliżonym do podobnych jednostek osadniczych. Gmina podejmuje systematyczne działania mające na celu likwidację czy ograniczenie problemów związanych z zanieczyszczeniem powietrza i środowiska naturalnego.

WNIOSKI

Charakterystyczną cechą Gminy Strzelno jest to, iż przy ogólnie stabilnej kondycji społeczno-gospodarczej występują obszary, gdzie następuje kumulacja negatywnych zjawisk społecznych, przede wszystkim na obszarach miejskich, które skupiają wielu mieszkańców oraz występuje nasilone zjawisko starzenia się społeczeństwa i niski poziom świadczonej edukacji, oraz punktowo na obszarach wiejskich. Problemy społeczne wykazane powyżej wpływają na funkcjonowanie społeczności lokalnej i pozwalają na kumulowanie się problemów społecznych na obszarach Gminy. W sferach pozaspołecznych stwierdzono problemy wynikające ze złego stanu infrastrukturalnego budynków użyteczności publicznej, które z tego powodu mają problemy z efektywną działalnością. Ponadto na terenie miasta występuje przestrzeń zdegradowana, która ma potencjał, aby zostać wykorzystaną do prowadzenia działań aktywizacji społecznej i zwalczania problemów dzieci, młodzieży oraz seniorów.

Kluczowe wnioski końcowe

- Dysproporcje w strukturze wiekowej mieszkańców Gminy – wzrost udziału liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- Brak samowystarczalności ekonomicznej rodzin, czego skutkiem jest nadmierne pobieranie świadczeń z pomocy społecznej z tytułu wychowywania dzieci;
- Niski poziom kształcenia – wyniki przeprowadzonych testów gimnazjalnych, egzaminów szóstoklasisty oraz egzaminu tegorocznego ósmoklasisty poniżej średniej wojewódzkiej,
- Występowanie przestrzeni zdegradowanej zlokalizowanej w centralnym punkcie miasta - przy Szkole Podstawowej im. A. A. Michelsona
- Zły stan techniczny części budynków użyteczności publicznej.

Wśród zdiagnozowanych na terenie Gminy Strzelno problemów należy zwrócić przede wszystkim uwagę na konieczność aktywizacji osób w wieku poprodukcyjnym (diagnoza Gminy wykazała wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym). Zgodnie z ogólnokrajowym trendem problem ten będzie narastał, co z kolei będzie wiązało się z koniecznością stworzenia nowych miejsc sprzyjających aktywizacji oraz integracji seniorów oraz dbaniem o ich właściwą kondycję fizyczną i umysłową. Na terenie Gminy nie ma wystarczającej pod względem jakościowym i ilościowym infrastruktury, która mogłaby zostać przeznaczona na ten cel.

Diagnoza Gminy wykazała również problem związany z niską jakością kształcenia, czego rezultatem są niskie wyniki osiągane na egzaminach. Wysoka jakość kształcenia wraz z dostosowaniem oferty edukacyjnej do możliwie jak największej liczby uczniów przyczyniałaby się do większego zaangażowania ze strony uczniów. Pozostawienie takiej problematycznej sytuacji może doprowadzić do większego osłabienia jakości edukacji, co w dalszej perspektywie może ograniczyć szanse młodych osób na kształtowanie swojej przyszłości i rozwój sfery zawodowej. Konieczne są zatem działania wspierające kadrę nauczycielską oraz wykraczające poza obecną podstawę programową.

Na terenie Gminy stwierdzono liczne występowanie przestrzeni zdegradowanej. Tego typu miejsca posiadają potencjał rozwojowy, jednak ze względu na upływający czas i brak inwestycji w zakresie poprawy stanu infrastruktury wymagają szczególnej ukierunkowanej interwencji. Obok przestrzeni zdegradowanych, na obszarze gminy są zlokalizowane budynki publiczne, które z uwagi na swój stan techniczny nie nadają się do użytku, a mogłyby stanowić swoiste zaplecze infrastrukturalne do działań aktywizujących społeczeństwo.

4. OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY STRZELNO¹

Za obszar zdegradowany w Gminie uznano ten obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do średniej wartości dla całej Gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Strzelno jest gminą miejsko-wiejską, w której miasto koncentruje więcej niż 30% ludności Gminy. Z tego względu proces wyznaczania obszaru zdegradowanego przeprowadzono według metody mieszanej, zgodnie z rozdziałem 6.4.3.2 Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w oparciu o analizę wskaźnikową poszczególnych sołectw oraz jednostek struktury przestrzeni miejskiej.

Schemat 3. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego za pomocą metody mieszanej

Źródło: Opracowanie własne.

¹ Przedstawione w poniższym rozdziale dane statystyczne dotyczą stanu na 31.12.2018 r.

4.1 Delimitacja obszaru zdegradowanego

4.1.1. Obszar wiejski Gminy Strzelno

Dla obszaru wiejskiego gminy Strzelno delimitację obszaru zdegradowanego przeprowadzono w oparciu o dodatkowy sposób wyznaczenia obszaru zdegradowanego, mając na względzie zachodzące zmiany demograficzne, w tym w szczególności postępujące starzenie się społeczeństwa i wzrastające w związku z tym zapotrzebowanie na działania aktywizujące osoby w wieku senioralnym. Zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych...” za obszar zdegradowany mogą zostać uznane miejscowości, które spełniają jednocześnie następujące kryteria:

- a) udział ludności w wieku 60 lat i więcej na danym obszarze przyjmuje wartość mniej korzystną niż średnia wartość tego wskaźnika dla gminy lub liczba ludności w wieku 60 lat i więcej lat w co najmniej jednej z miejscowości zaliczonej do obszaru rewitalizacji lokuje tę miejscowość wśród 3 o największej liczbie ludności w tej grupie na terenie gminy,
- b) na danym obszarze jest obiekt/ obiekty, wskazujące techniczne możliwości przystosowania do użytkowania przez ludność starszą,
- c) w przypadku rozwoju działań opiekuńczych, zaadoptowany na ten cel obiekt, powinien zapewnić opiekę dla co najmniej 10 osób²,
- d) w przypadku zamiaru rozwoju z zakresu integracji i aktywności kulturalnej wymagane jest by obszar rewitalizacji był zamieszkiwany przez co najmniej 100 osób w wieku 60 lat i więcej³,
- e) kryterium gminy, reprezentujące przynajmniej jedną ze sfer (negatywne zjawisko, o których mowa przy definicji stanu kryzysowego, tj. sfera gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna lub techniczna.

Postępując zgodnie ze wskazaną metodologią przeprowadza się analizę struktury wieku w poszczególnych sołectwach gminy Strzelno, w celu wybrania trzech miejscowości, które charakteryzują się największą liczbą mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, tj. w wieku 60 lat i więcej.

Tabela 4: Analiza sołectw pod względem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym

L.p.	Sołectwa	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej)
1.	Ciechrz	37
2.	Niemojewko	30
3.	Wymysłówice	29
4.	Górki	46
5.	Markowice	97
6.	Bławaty	30
7.	Bronisław	70

² Niniejszy program nie obejmuje działań obejmujących powyższe kryterium.

³ Niniejszy program nie obejmuje działań obejmujących powyższe kryterium.

8.	Rzadkwin	44
9.	Bożejewice	82
10.	Sławko Dolne	63
11.	Stodoły	62
12.	Strzelno Klasztorne	41
13.	Żegotki	32
14.	Książ	9
15.	Ciencisko	60
16.	Jeziorki	53
17.	Łąkie	117
18.	Ostrowo	106
19.	Kijewice	24
20.	Miroslawice	18
21.	Młynice	30
22.	Młyny	53
23.	Wronowy	64
Obszar wiejski		1197
Gmina Strzelno		2 266

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Powyższa analiza wskazała, że 3 sołectwa charakteryzują się największym nasileniem zjawiska związanego z udziałem osób w wieku poprodukcyjnym. Do tych sołectw zaliczają się: Łąkie, Ostrowo oraz Markowice.

Zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych...” i z przyjętą metodą przeprowadzania delimitacji w procesie wyznaczenia obszaru zdegradowanego, wykazano 3 miejscowości, w których liczba mieszkańców w wieku 60 lat i więcej pozostaje najwyższa. Analiza sfery społecznej wskazała, że największym nasileniem sytuacji kryzysowej na tym etapie charakteryzuje się sołectwo Łąkie, zamieszkiwane przez 117 seniorów, stanowiąc tym samym 3,25 % wszystkich mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, sołectwo Ostrowo, zamieszkiwane przez 106 seniorów, stanowiąc tym samym 2,94% ogółu społeczności lokalnej w wieku poprodukcyjnym, a także sołectwo Markowice, w którym osoby w wieku senioralnym wskazują liczbę 97 osób, tj. 2,7% tej grupy społecznej w całej Gminie Strzelno.

Poniżej przeanalizowano sołectwa pod względem występowania obiektów i przestrzeni, które wykazują techniczne możliwości przystosowania do użytkowania przez społeczność lokalną, w tym przez seniorów. Na tym etapie Gmina wskazuje, że nie planuje rozwijać działań opiekuńczych, a w ramach zaplanowanych działań aktywizujących przewiduje aktywną integrację osób w wieku senioralnym.

Ostatnim elementem spełniającym przesłanki wykorzystania tejże metody pozostaje wykazanie sytuacji kryzysowej w sferze pozaspołecznej. Do analizy przyjęto wskaźnik odpowiadający sferze infrastrukturalnej

- wskaźnik nr 25 Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych budynków

Tabela 5: Analiza wskaźnika związanego z występowaniem obiektów i przestrzeni, wykazujących techniczne możliwości do przystosowania na cele aktywizacji społecznej

L.p.	Sołectwa	Liczba budynków ogółem	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych budynków
1.	Ciechrz	54	1	1,85
2.	Niemojewko	34	0	0,00
3.	Wymysłówice	31	1	3,23
4.	Górki	24	2	8,33
5.	Markowice	47	3	6,38
6.	Bławaty	41	1	2,44
7.	Bronisław	41	2	4,88
8.	Rzadkwin	71	1	1,41
9.	Bożejewice	79	1	1,27
10.	Sławko Dolne	84	2	2,38
11.	Stodoły	85	1	1,18
12.	Strzelno Klasztorne	62	1	1,61
13.	Żegotki	27	0	0,00
14.	Książ	9	0	0,00
15.	Ciencisko	57	2	3,51
16.	Jeziorki	44	2	4,55
17.	Łąkie	98	0	0,00
18.	Ostrowo	114	0	0,00
19.	Kijewice	9	1	11,11
20.	Mirosławice	22	1	4,55
21.	Młynice	37	0	0,00
22.	Młyny	61	1	1,64
23.	Wronowy	80	1	1,25
Obszar wiejski		1211	24	1,98
Gmina Strzelno		4403	57	1,29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie

Przeprowadzona analiza wykazała, że obiekty i budowle, które można zaadoptować na cele aktywizacji społecznej, a obecnie są obiektami właściwie nieużytkowanymi z uwagi na ich zły stan techniczny, uniemożliwiający ich wykorzystanie i występują w zdecydowanej większości jednostek wiejskich. Analiza uwidoczniła, iż wskaźnik związany z liczbą budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych budynków na danym obszarze przyjmuje wartości mniej korzystne dla sołectwa Górki, Wymysłówice, Markowice, Bławaty, Bronisław, Ciencisko, Jeziorki, Kijewice oraz Mirosławice.

W ramach wskazanej liczby budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie pozostaje obiekt obecnego zaplecza sportowego za szkołą w Markowicach, które z uwagi na stan techniczny i konstrukcyjny jest użytkowane jedynie w ograniczonym zakresie (wyłącznie przez dzieci uczęszczające do szkoły podstawowej). Obszar ten posiada duże możliwości techniczne i potencjał rozwojowy do adaptacji dla osób starszych na cele aktywizacji sportowej i rekreacji w oparciu o infrastrukturę sportową.

Po przeprowadzeniu analizy stanu kryzysowego w sferze społecznej oraz technicznej do obszaru zdegradowanego Gminy Strzelno włączono jedynie sołectwo Markowice.

Potencjał lokalizacyjny oraz przestrzenny obiektów, wykorzystany we właściwy sposób, zgodnie z regułami Programu Rewitalizacji, może przełożyć się na zmniejszanie natężenia problemów, głównie natury społecznej. Jest to wystarczający powód, aby uwzględnić obszar tej miejscowości jako obszar zdegradowany Gminy Strzelno.

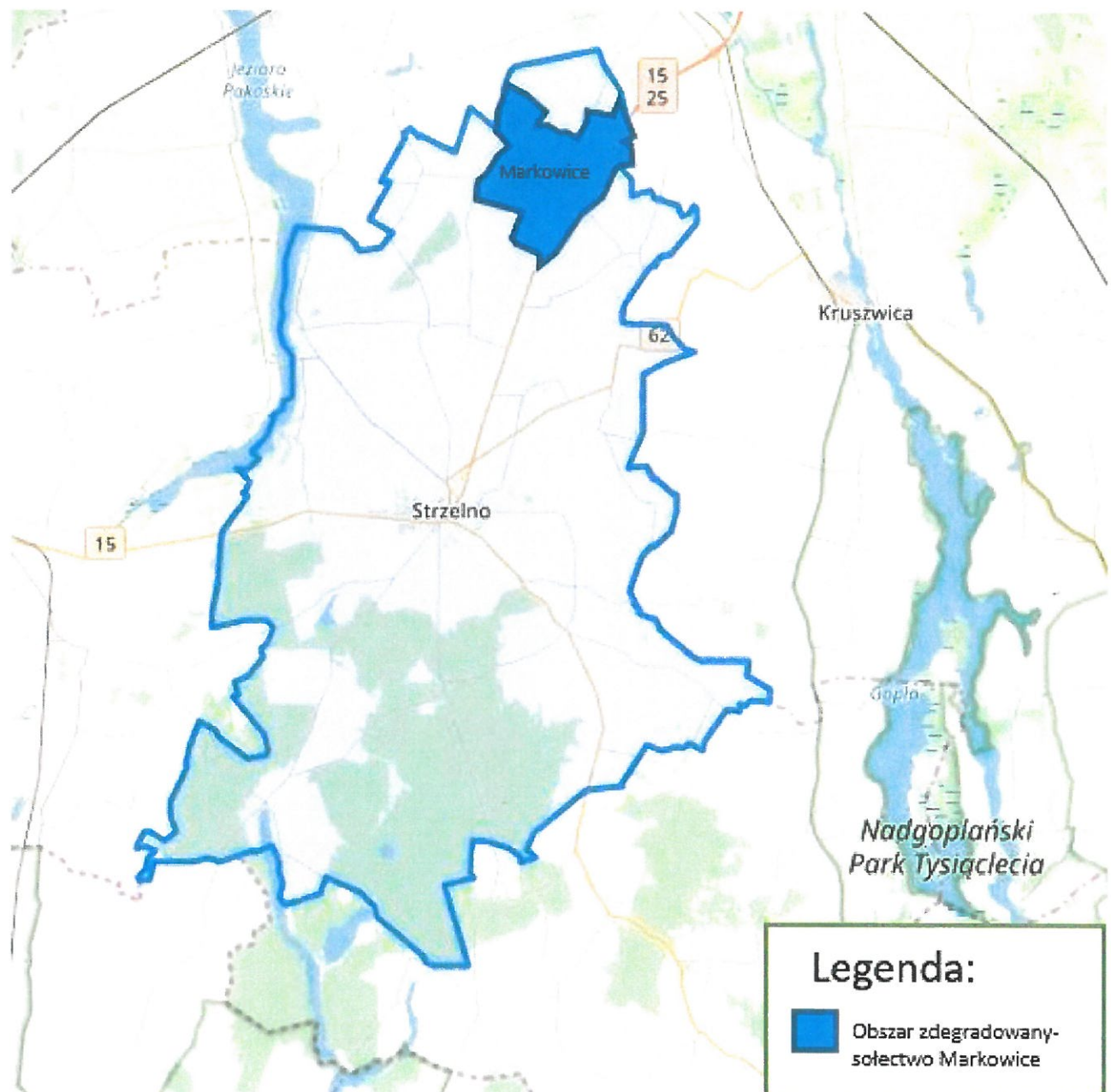
Podsumowanie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej przedstawia poniższa tabela, która jednoznacznie wskazuje, że cechy obszaru zdegradowanego w obszarze wiejskim posiada jedynie sołectwo Markowice, w którym zdiagnozowano problemy i sytuację kryzysową w sferze społecznej oraz pozaspołecznej.

Tabela 6: Podsumowanie delimitacji obszaru wiejskiego gminy Strzelno

L.p.	Sołectwa	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie względem ogółu tych budynków
1.	Ciechrz	205	37	1,85
2.	Niemojewko	137	30	0,00
3.	Wymysłowice	159	29	3,23
4.	Górki	208	46	8,33
5.	Markowice	533	97	6,38
6.	Bławaty	144	30	2,44
7.	Bronisław	399	70	4,88
8.	Rzadkwin	284	44	1,41
9.	Bożejewice	474	82	1,27
10.	Sławko Dolne	363	63	2,38
11.	Stodoły	319	62	1,18
12.	Strzelno Klasztorne	217	41	1,61
13.	Żegotki	171	32	0,00
14.	Książ	36	9	0,00
15.	Ciencisko	259	60	3,51
16.	Jeziorki	198	53	4,55
17.	Łąkie	490	117	0,00
18.	Ostrowo	420	106	0,00
19.	Kijewice	146	24	11,11
20.	Miroslawice	98	18	4,54
21.	Młynice	163	30	0,00
22.	Młyny	281	53	1,64
23.	Wronowy	337	64	1,25
Obszar wiejski		1 137	1197	1,98
Gmina Strzelno		1 987	3595	1,29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Mapa 1: Obszar zdegradowany Gminy Strzelno (część wiejska).

Źródło: Opracowanie własne

4.1.2. Obszar miejski Gminy Strzelno

Dla potrzeb delimitacji obszaru zdegradowanego w części miejskiej gminy Strzelno, całe miasto zostało podzielone na jednostki struktury przestrzeni miejskiej (zwane dalej jednostkami). Obszar miasta został podzielony na 3 podobszary – jednostki. Poniższa tabela zawiera wykaz ulic wchodzących w skład poszczególnych jednostek, a mapa nr 2 granice poszczególnych terenów.

Tabela 7. Jednostki struktury przestrzeni miejskiej – wykaz ulic.

L.p.	Jednostka	Ulice
1	OBSZAR I	Zakrzewskiego, Bolesława Prusa, Mickiewicza, Św. Jana Bosko, Jana z Ludziska, Sczanieckiej, Kardynała Wyszyńskiego, Kujawska, Tysiąclecia, ks. Kanteckiego, Sienkiewicza, Żeromskiego, Kasprowicza, Czesława Miłosza, Tadeusza Kościuszki, Generała Dąbrowskiego, Władysława Łokietka, Plac Świętokrzyski
2	OBSZAR II	Kolejowa, Zbożowa, Towarowa, Elewatorowa, Kwiatowa, Szulczewskiego, Makowa, Miradzka, Raj, Dr. Cieślewicza, Sportowa, Zacisze, Słoneczna, Klonowa, Powstania Wielkopolskiego
3	OBSZAR III	Władysława Jagiełły, Św. Anny, Piekarska, Krzyżowa, Nowa, Glinki, Chabrowa, Mieszka I, Plac Daszyńskiego, Kasztanowa, Jesionowa, Aleja Morawskiego, Wybudowanie Strzeleńskie, Topolowa, Św. Jakuba, Św. Andrzeja, Św. Ducha, Ślusarska, Ścianki, Wisławy Szymborskiej, Szkolna, Styczniowa, Spichrzowa, Rynek, Plac Św. Wojciecha, Os. Piastowskie, Ogrodowa, Michelsona, Magazynowa, Lipowa, Kościelna, Klasztorna, Inowrocławska, Gimnazjalna, Cestryjewska, Cegielka, Brzozowa,

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzelno.

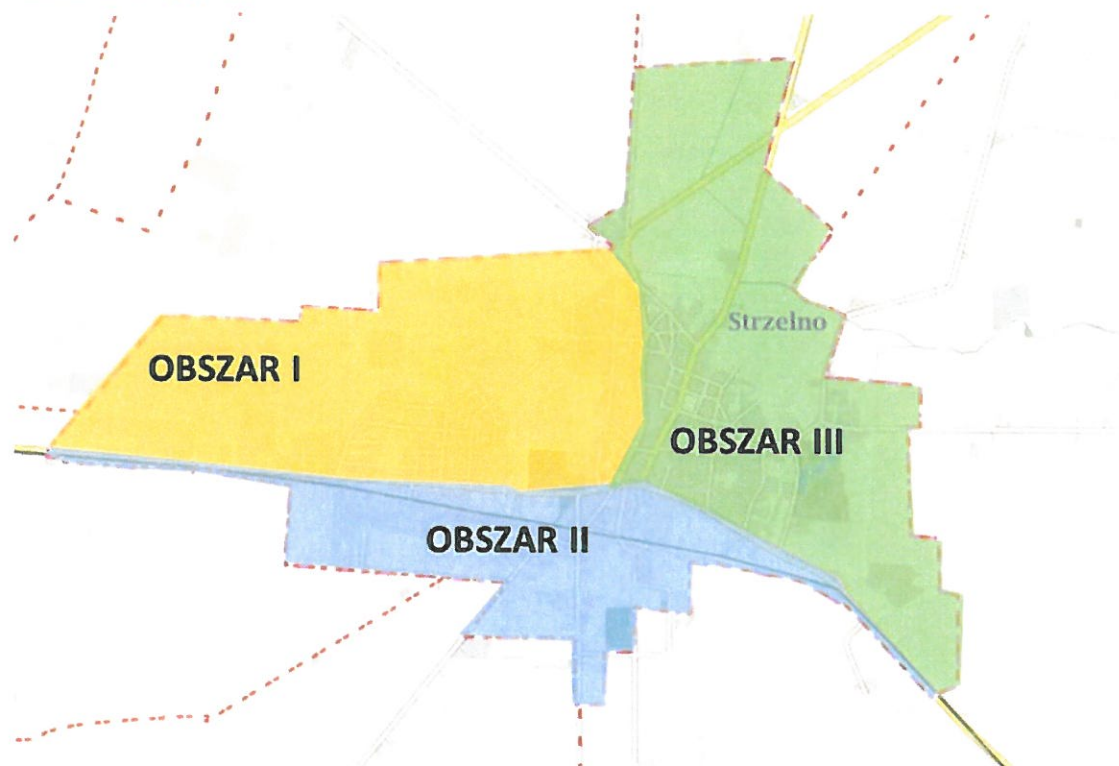
Żadna z tak wyznaczonych jednostek nie obejmuje więcej niż 20% powierzchni Gminy i nie koncentruje więcej niż 30% jej mieszkańców. Ponadto dokonany podział umożliwia pozyskanie wiarygodnych danych, zarówno na potrzeby delimitacji, jak i późniejszego monitoringu wdrażania programu rewitalizacji. Suma powierzchni wydzielonych jednostek jest równa powierzchni części miejskiej Gminy. W związku z powyższym, analizie zostało poddane całe miasto.

Tabela 8. Podział miasta na jednostki strukturalne

Jednostka	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (km ²)	% powierzchni gminy
Obszar I	1 295	11,19%	1,62	0,87
Obszar II	969	8,37%	0,98	0,53
Obszar III	3 270	28,25%	3,15	1,70
Miasto Strzelno	5 534	47,81%	5,75	3,10
Gmina Strzelno	11 575	-	185,3	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Mapa 2. Podział miasta Strzelno na jednostki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mogilenski.e-mapa.net/>

Wyznaczone jednostki strukturalne zostały poddane diagnozie w celu identyfikacji stanu kryzysowego. Dla wykazania stanu kryzysowego wzięto pod uwagę wskaźniki z załącznika nr 3 tabeli 5 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wybrano w sumie **4 wskaźniki** (3 reprezentujące sferę społeczną oraz 1 ze sfery przestrzenno-funkcjonalnej), aby zbadać wielość aspektów życia mieszkańców w oparciu o wskaźniki reprezentujące różne sfery.

Wskaźnik nr 1 z załącznika nr 3 tabeli 5 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze.

Wskaźnik nr 13 z załącznika nr 3 tabeli 5 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego).

Wskaźnik nr 8 z załącznika nr 3 tabeli 5 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Wskaźnik nr 21 z załącznika nr 3 tabeli 5 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru.

Wszystkie wyznaczone jednostki strukturalne na obszarze miasta Strzelna zostały poddane diagnozie w oparciu o wybrane do delimitacji wskaźniki. Poniżej przedstawiono wyniki analizy wybranych wskaźników dla obszarów Miasta Strzelna.

Tabela 9. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Jednostka	Ludność ogółem	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
OBSZAR I	1 295	258	19,92%
OBSZAR II	969	218	22,50%
OBSZAR III	3 270	593	18,13%
Miasto Strzelno	5 534	1 069	19,32%
Gmina Strzelno	11 575	2 266	19,58%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzelnie.

Szkoła Podstawowa im. A. A. Michelsona pozostaje właściwą placówką edukacyjną dla wyznaczonego obwodu obejmującego obszary przy ul. Św. Anny, Ścianki, Św. Jakuba, Cestryjewskiej, Św. Andrzeja, Krzyżowej, Kasztanowej, Michelsona, Raj, Kościuszki, Św. Jana Bosko, Kolejowej, Miradzkiej, Cieślewicza, Glinko, Szymborskiej, Szulczewskiego, Zbożowej, Kwiatowej, Chabrowej, Makowej, Elewatorowej, Towarowej, Kardynała Wyszyńskiego, Szczanieckiej, Jana z Ludziska, Mickiewicza, Prusa, Zakrzewskiego, Kujawskiej, Tysiąclecia, Kanteckiego, Sienkiewicza, Żeromskiego, Miłosza, Kasprowicza, Dąbrowskiego Łokietka, Chrobrego, Mieszka I, Jagiełły oraz Osiedla Piastowskiego. Poza obszarem miejskim, do obwodu włączone zostały również obszary wiejskie, w tym miejscowości: Ostrowo, Jaworowo, Przedbórz, Ziemowity, Miradz, Zofijówka, Kurzebiela, Jeziorki, Bławaty, Bławatki oraz Bronisław.

W związku z powyższym obwód szkolny obejmuje poszczególne ulice ze wszystkich obszarów (I-III).

Tabela 10. Obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego)

	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Względny wynik	93,81	95,08	99,92	98,33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Względny wynik egzaminu szóstoklasisty w roku szkolnym 2015/2016 jest niższy od względnego wyniku w roku szkolnym 2014/2015, stąd też należy wysnuć wniosek, że cały Obszar I należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia. Szkoła Podstawowa im. A.A. Michelsona obejmuje cały obszar. Dane ujęte zostały w powyżej opisany sposób z uwagi, iż w roku 2016/2017 oraz 2017/2018 w Szkole tej nie przystępowano do egzaminów szóstoklasisty, co wynikało z reformy oświaty. W roku obecnym przeprowadzony został egzamin ósmoklasisty. Analiza wyników egzaminu szóstoklasisty obejmuje wyłącznie tę szkołę, bowiem druga, obecnie już szkoła podstawowa była wówczas gimnazjum,

stąd nie było możliwości porównania wyników. Analizy porównawczej wyników egzaminu ósmoklasisty dokonano w części III Edukacja w tabeli 16.

Tabela 11. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze

Jednostka	Liczba osób w wieku do 17 roku życia na danym obszarze	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział dzieci do lat 17, na który rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci na danym obszarze
OBSZAR I	192	66	34,38%
OBSZAR II	159	62	38,99%
OBSZAR III	499	230	46,09%
Miasto Strzelno	850	358	42,12%
Gmina Strzelno	1 987	838	42,17%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Strzelnie.

Tabela 12. Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru.

Jednostka	Powierzchnia przestrzeni zdegradowanej (ha)	Powierzchnia obszaru ogółem (ha)	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
OBSZAR I	1,68	162,00	1,04 %
OBSZAR II	0,00	98,00	0,00%
OBSZAR III	0,00	315,00	0,00%
Miasto Strzelno	1,68	575,00	0,30%
Gmina Strzelno	4,72	18530,00	0,0025%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Na podstawie przeprowadzonych analiz za **obszar zdegradowany** została uznana jednostka strukturalna **OBSZAR I**, w której 3 z 4 badanych wskaźników przedstawiają wartości mniej korzystne w porównaniu do średniej dla gminy Strzelno. Ponadto tylko Obszar I spełnia przesłanki, aby móc zostać włączonym do obszaru rewitalizacji. Poza problemami sfery społecznej występuje w tym obszarze problem sfery przestrzenno-funkcjonalnej, tj. sfery pozaspółecznej.

Zbiorcze zestawienie wartości poszczególnych wskaźników przedstawiają poniższe tabele.

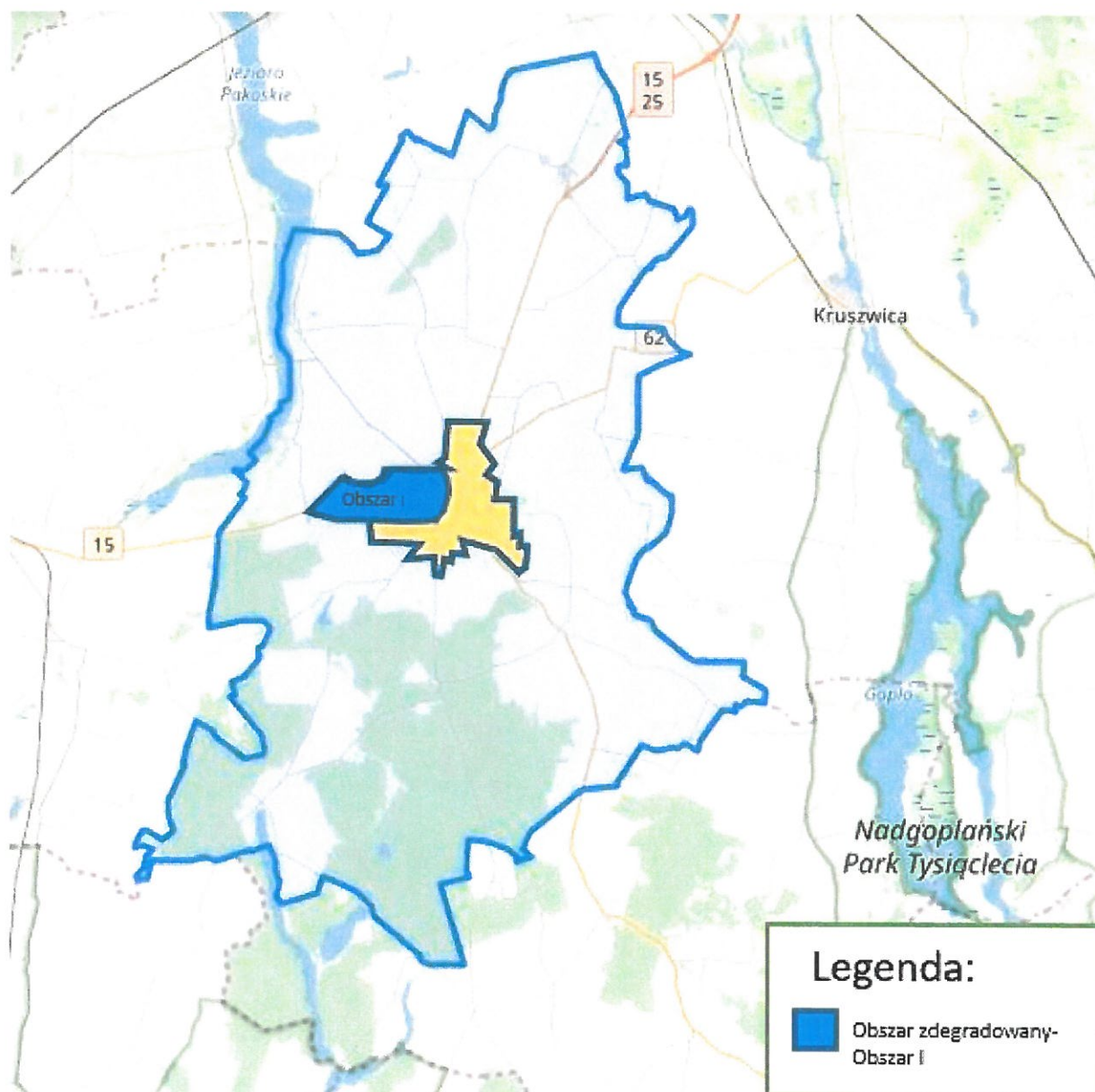
Tabela 13. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w poszczególnych jednostkach strukturalnych w Strzelnie

Jednostka	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego)	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru
OBSZAR I	19,92%	TAK	34,38%	TAK
OBSZAR II	22,50%	TAK	38,99%	NIE
OBSZAR III	18,13%	TAK	46,09%	NIE
Gmina Strzelno	19,58%	N/D	42,17%	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Podsumowując powyższe analizy, do obszaru zdegradowanego Gminy Strzelno włączony został jeden z wcześniej wydzielonych obszarów miasta Strzelna - Obszar 1.

Mapa 3. Obszar zdegradowany na terenie miasta Strzelna na tle Gminy

Źródło: Opracowanie własne.

5. OBSZAR REWITALIZACJI

Obszar rewitalizacji to część obszaru zdegradowanego, w którym zdiagnozowano szczególne nasilenie negatywnych zjawisk. Z uwagi na miejsko-wiejski charakter gminy Strzelno i zastosowanie metody mieszanej, sposób delimitacji obszaru rewitalizacji był zróżnicowany dla poszczególnych podobszarów. Jedną z kluczowych kwestii było, aby zgodnie z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, obszar rewitalizacji łącznie nie przekraczał 20% powierzchni gminy oraz nie koncentrował więcej niż 30% ogółu ludności gminy.

Spośród jednostek struktury przestrzeni miejskiej za obszar rewitalizacji uznano Obszar I. Wybór podyktowany był zastosowaniem metodologii z ww. Wytycznych. Zgodnie z wybraną metodą za obszar rewitalizacji należy uznać ten obszar, na którym więcej spośród analizowanych wskaźników uzyskało wartości mniej korzystne od średniej dla gminy. Obszar, pomimo zdiagnozowanych problemów, posiada bardzo duży potencjał, który można wykorzystać w planowanych działaniach rewitalizacyjnych. Na terenie opisywanego obszaru zdegradowanego wykazano, że 3 z 4 analizowanych wskaźników (dwa społeczne oraz jeden infrastrukturalno-przestrzenny), które świadczą o sytuacji kryzysowej. Pozostałe obszary nie charakteryzowały się tak dużym skumulowaniem problemów społecznych oraz gospodarczych. Z tego powodu tereny te nie znalazły się w obszarze rewitalizacji.

Spośród jednostek obszaru wiejskiego do obszaru rewitalizacji włączone zostało sołectwo Markowice. Zdiagnozowane wskaźniki uwidocznily stan kryzysowy w tym sołectwie, co z kolei determinuje konieczność podejmowania działań w zakresie zapewnienia opieki i włączenia społecznej ludności starszej, w wieku 60 i więcej lat. Analiza w odniesieniu do sfery technicznej wykazała występowanie w Markowicach przestrzeni wyróżniającej się technicznymi możliwościami adaptacji do realizacji celów aktywizacji społecznej ludności starszej. Wśród przebadanych wskaźników, jedynie sołectwo Markowice cechowało się nasileniem stanu kryzysowego w sferze społecznej i technicznej łącznie.

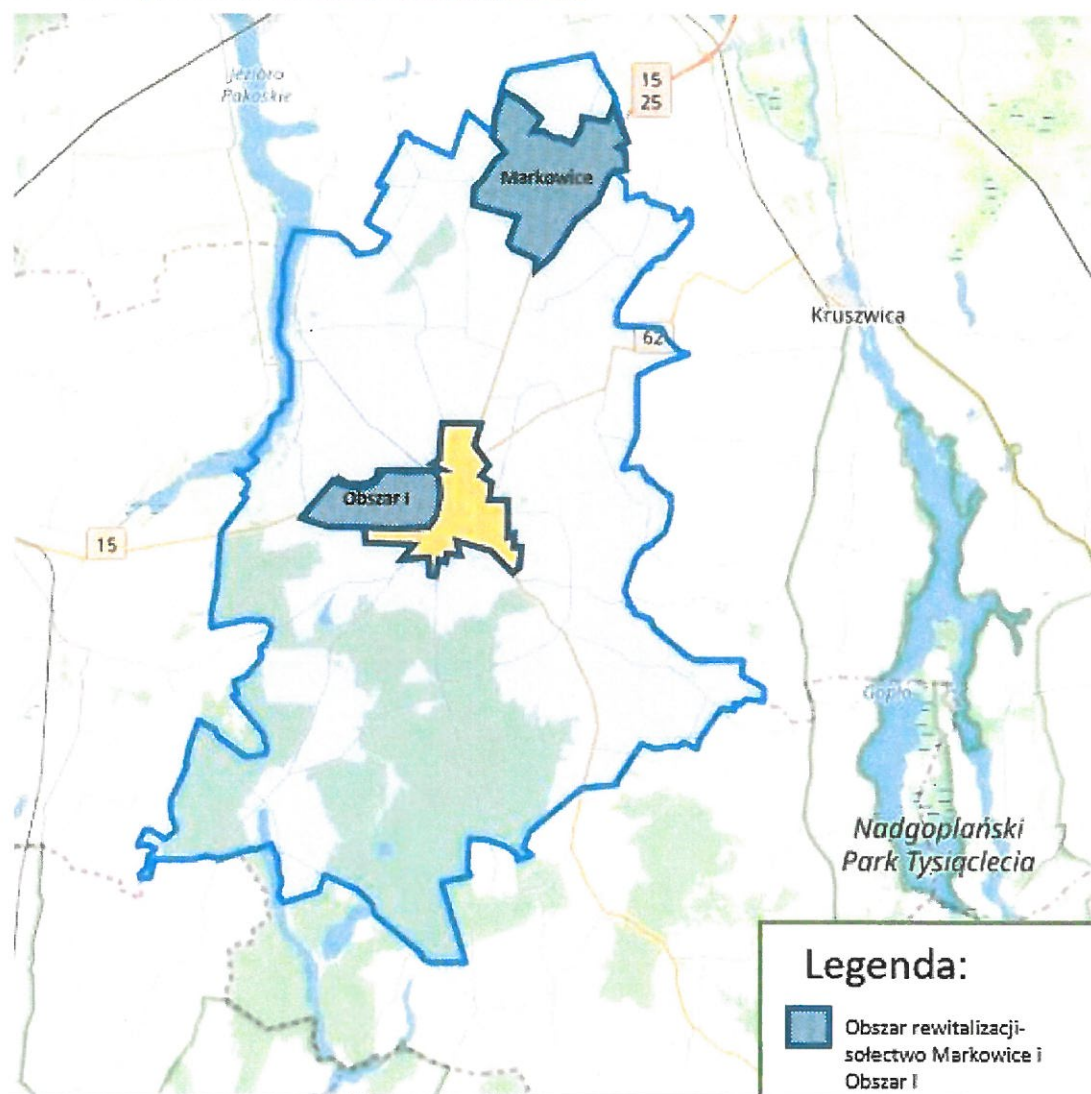
Tabela 14. Powierzchnia i ludność gminy Strzelno objęta rewitalizacją

Wyszczególnienie	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (km ²)	% powierzchni gminy
Sołectwo Markowice	533	4,53 %	8,70	4,70 %
OBSZAR I	1 295	11,01 %	1,62	0,87 %
Obszar rewitalizacji łącznie	1 828	15,54 %	10,32	5,57 %
Gmina	11 757	-	185,3	-

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji w pełni pokrywa się z obszarem zdegradowanym. Graficznie przedstawiono powyższe na mapie nr 4.

Mapa 4. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na tle gminy Strzelno

Źródło: Opracowanie własne

6. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawiono szczegółową diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz potrzeb rewitalizacyjnych dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Ze względu na zakwalifikowanie jako obszaru rewitalizacji zarówno obszarów miejskich, jak i wiejskich, szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji podzielono na dwie części. W pierwszej kolejności przedstawiono diagnozę obszaru rewitalizacji w części wiejskiej dla sołectwa Markowice. W dalszej kolejności przedstawiono szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji wyznaczonego na terenie miasta Strzelna w Obszarze I, pokrywającym się z ulicami: Zakrzewskiego, Prusa, Mickiewicza, Św. Bosko, Jana z Ludziska, Sczanieckiej, Kardynała Wyszyńskiego, Kujawską, Tysiąclecia, ks. Kanteckiego, Sienkiewicza, Żeromskiego, Kasprowicza, Miłosza, Kościuszki, Dąbrowskiego, Łokietka, Placem Świętokrzyskim

6.1. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji- obszar wiejski

Markowice to duża wieś sołecka, która jest zlokalizowana w północnej części gminy Strzelno, pomiędzy Strzelnem, a Inowrocławiem, przy drodze krajowej nr 25. Z uwagi na lokalizację w Markowicach sanktuarium maryjnego Matki Bożej Królowej Miłości i Pokoju Pani Kujaw, jest uznawana za słynną Kujawską Częstochowę.

Markowice są wsią popegeerowską z blokami mieszkalnymi. Aktualnie w rolnictwie jest zatrudniona niewielka część mieszkańców. Zdecydowana większość podejmuje zatrudnienie w sąsiednich sołectwach oraz w Inowrocławiu. Po wojnie sołectwo funkcjonowało jako PGR Markowice. We wsi znajduje się szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym, punkt apteczny i ośrodek zdrowia, młyn oraz placówki handlowo-gastronomiczne. Administracją mieszkań w blokach popegeerowskich zajmuje się miejscowa Spółdzielnia Mieszkaniowa. W Markowicach, jak wspomniano powyżej, funkcjonuje również duży barokowy zespół sanktuaryjny wraz z klasztorem i Niższym Seminarium Duchownym OMI.

Sołectwo Markowice charakteryzuje się wysokimi kontrastami. Z jednej strony występuje piękne sanktuarium wraz z zagospodarowanym terenem, z drugiej są widoczne niszczące zabudowania fermy i budynków inwentarskich oraz przemysłowych. Charakterystycznymi elementami dla Markowic są też duży park z okazałym drzewostanem, liczne kapliczki i figury przydrożne.

Genezy występowania części negatywnych zjawisk społecznych we wsi należy upatrywać właśnie w zamknięciu państwowego gospodarstwa rolnego, które funkcjonowało do początku lat 90-tych XX w. Pomimo upływu dwóch dekad od tego zdarzenia, symptomy tego wydarzenia odczuwane są do dzisiaj i przechodzą na kolejne pokolenie.

Sfera społeczna:

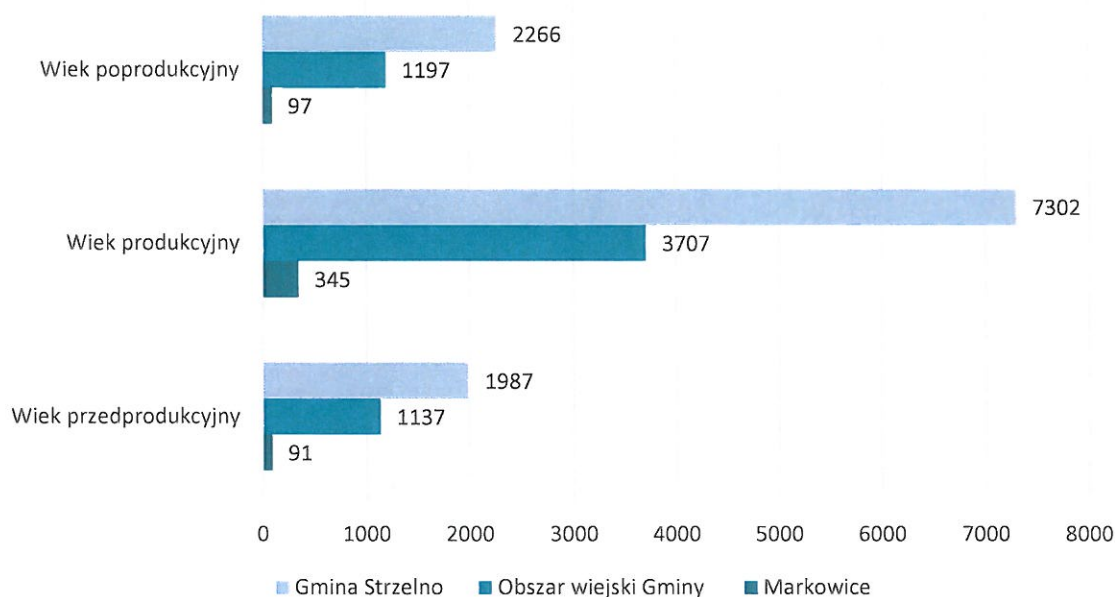
I. Struktura demograficzna

Markowice zamieszkują 533 osoby, a struktura ludności w ujęciu wieku biologicznego przedstawia się następująco:

- Ludność w wieku przedprodukcyjnym: 17,07% (91 os.),
- Ludność w wieku produkcyjnym: 64,73% (345 os.),

- Ludność w wieku poprodukcyjnym (pow. 60 lat): 18,20% (97 os.).

Wykres 1: Struktura demograficzna w Markowicach względem obszaru Gminy Strzelno

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Zdiagnozowanym, negatywnym zjawiskiem występującym w Markowicach jest proces starzejącego się społeczeństwa mieszkańców sołectwa. Wynika on z wydłużającego się wieku osób starszych, z małej liczby urodzeń dzieci, a także z wyjazdów młodzieży najpierw w celach edukacyjnych, a później zarobkowych poza teren gminy, co z kolei związane jest m. in. z brakiem szkoły średniej w sołectwie. Możliwość polepszenia sytuacji życiowej sprawia, że osoby w wieku produkcyjnym chętnie podejmują pracę poza obszarem sołectwa, niejednokrotnie wyjeżdżając do dużych miast oraz za granicę. Sytuacja ta generuje kolejny problem, jakim jest wyludnianie się obszaru. Struktura wiekowa w miejscowości ulega pogorszeniu. Dane Urzędu Miejskiego w Strzelnie wskazują, że obecnie w Markowicach wzrosła liczba ludności w wieku senioralnym w porównaniu z rokiem 2012. Wskazanie konkretnego przyrostu nie jest możliwe z uwagi na brak szczegółowych danych. Natomiast sytuacja demograficzna w Markowicach pozostaje stanem objętym ogólnokrajowym trendem starzejącego się społeczeństwa. W związku z powyższym, zaistniała silna potrzeba zintensyfikowania aktywizacji osób starszych, zapewnienia im zarówno możliwości, jak i odpowiedniego miejsca dla prowadzenia działań integrujących i aktywizujących. Częstszym powodem wykluczenia społecznego osób starszych pozostaje ich bierna postawa, która wielokrotnie nie jest wywołana pogarszającym się stanem zdrowia, czy niepełnosprawnością, ale poczuciem samotności, bezradności oraz bycia niepotrzebnym drugiemu człowiekowi.

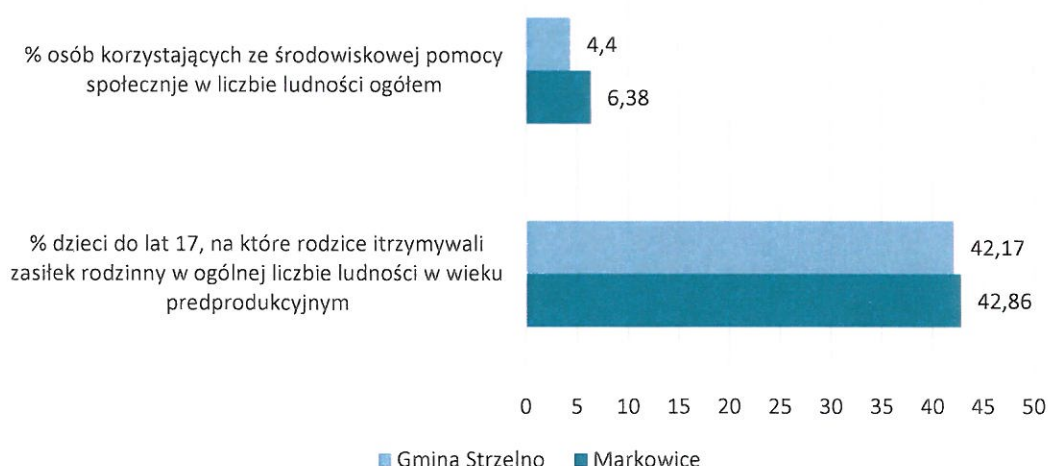
Obecnie na terenie Markowic brakuje kierunkowych działań, które mogłyby doprowadzić do wzrostu aktywności społecznej osób w wieku senioralnym. Dostrzega się wyraźny deficyt w zakresie inicjatyw, działań i ruchów społecznych, dzięki którym osoby te będą mogły aktywnie uczestniczyć w życiu lokalnym. Odpowiedzią na takie uwarunkowanie społeczne jest zapewnienie oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów poprzez integrację z innymi uczestnikami życia społecznego. Odpowiedzią, jaką

Gmina Strzelno przewiduje w tym zakresie, jest zorganizowanie zajęć aktywizujących dla seniorów z wykorzystaniem infrastruktury sportowej, gdzie osoby starsze będą mogły się spotykać oraz spędzać miło i aktywnie swój wolny czas. Starsi mieszkańcy Markowic nabędą umiejętności w ramach uniwersytetu III wieku, gdzie podczas wspólnej integracji będą kształtować nie tylko swoje predyspozycje osobiste i społeczne, ale również dzięki zaplanowanym inicjatywom kształtować będą umiejętności językowe. Działalność aktywizująca dla seniorów jest skierowana nie tylko na ich rozwój fizyczny, kondycję i predyspozycje ruchowe, ale przede wszystkim oddziałuje na budowanie poczucia więzi, przynależności lokalnej i możliwość integracji wielopokoleniowej, wpłynie na wzrost aktywności seniorów, co obecnie jest realizowane w bardzo ograniczonym stopniu. Gmina Strzelno zamierza organizować działania dla seniorów z Markowic w otoczeniu istniejącej szkoły i w jej oparciu infrastrukturalnym, natomiast zajęcia i działalność aktywizująca skierowana będzie przede wszystkim do seniorów z sołectwa Markowice, ale także chętnych seniorów z sąsiednich sołectw, co odbywać się będzie poprzez zapewnienie dowozu do miejsca spotkań.

II. Pomoc społeczna

W 2018 roku w Markowicach ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystały 34 osoby. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 6,38 % (dla gminy – 8,49%). Wskaźnikiem nawiązującym do zakresu pomocy społecznej, który pozostaje właściwy dla obszaru sołectwa jest też udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymywali zasiłek rodzinny (dla Markowic wynosi 42,86 %, zaś dla gminy kształtował się na poziomie 42,17%).

Wykres 2: Skala korzystania z pomocy społecznej w Markowicach względem gminy Strzelno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzelnie

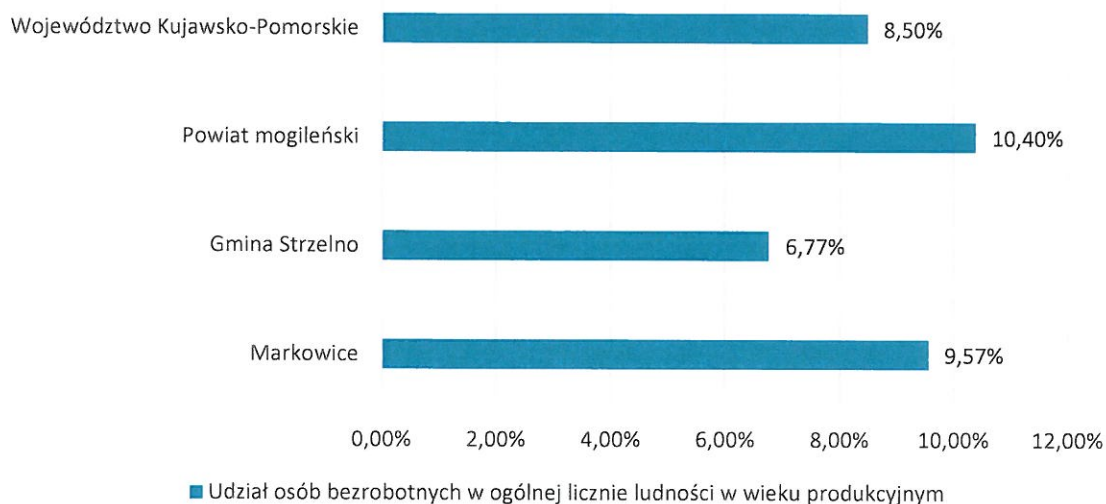
Sfera gospodarcza

I. Gospodarka i rynek pracy

Na podstawie danych dostępnych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dostęp 10.2019 r.) na obszarze Markowic działało 16 podmiotów gospodarczych. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 4,63 i kształtował się na poziomie zbliżonym do roku wcześniejszego. W roku 2017 w rejestrze REGON zarejestrowane były 32 podmioty gospodarki narodowej, z czego 19 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tym samym roku zarejestrowano 2 nowe podmioty, a 3 podmioty zostały wyrejestrowane. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników, można stwierdzić, że najwięcej jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 12,5% podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności wskazało 25% podmiotów, a 62,5% podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi Markowice najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności są: budownictwo oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli.

W celu analizy sfery związanej z zatrudnieniem i strukturą rynku pracy zbadano problem bezrobocia (poniżej pokazano analizę w skali dla sołectwa, gminy, powiatu oraz województwa).

Wykres 3: Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Źródło: Dane GUS i Powiatowego Urzędu Pracy w Mogilnie

Sfera infrastrukturalna i techniczna

Rolę publicznej infrastruktury społecznej na obszarze Markowic pełni Szkoła Podstawową wraz z jej najbliższym otoczeniem, w tym infrastrukturą służącą jako zaplecze sportowe. Z uwagi na długoletnie zaniedbanie i brak inwestycji teren ten stanowi przestrzeń, której użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem pozostaje właściwe niemożliwe. Zarówno istniejące boisko sportowe, jak i najbliższe otoczenie, które jest przestrzenią nieurządzoną i w pełni otwartą, nastroczają wiele trudności przy korzystaniu z niej. Boisko nie jest zadaszone, co powoduje wiele utrudnień przy wykorzystaniu w porach wieczornych, szczególnie w okresach jesienno-zimowych, kiedy na dworze szybko zapada zmrok. Również w porach letnich i wiosennych, przy niesprzyjającej aurze, odnotowywane są opady, korzystanie z tej infrastruktury pozostaje niemożliwe. Trudno właściwie nazywać istniejącą infrastrukturę boiskiem sportowym, gdyż jest to jedynie plac w kształcie prostokąta o wymiarach, które umożliwiają gry zespołowe. Nawierzchnia jest ziemista, a samo otoczenie trawiaste. Brak odpowiedniej infrastruktury sportowej, która służyłaby również jako infrastruktura społeczna powoduje szereg problemów. W analizowanym obszarze, tj. w Markowicach, nie są prowadzone zajęcia czy inicjatywy społeczne dla mieszkańców, przez co mieszkańcy są bierni i nie włączają się aktywnie w rozwój lokalny. Uwarunkowania infrastruktury społecznej i technicznej nie nawiązują w żaden sposób do uwarunkowań społecznych, w tym demograficznych, co również wskazuje na wykluczenie poszczególnych grup.

Istniejąca infrastruktura sportowa nie wpływa też na możliwość rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży. W ramach planowanych przez Gminę zadań rewitalizacyjnych jest m. in. zagospodarowanie przestrzeni wokół placówki oświatowej i przystosowanie jej do pełnienia funkcji aktywizującej społeczność lokalną. W ramach zagospodarowania przewidziano zadaszenie boiska, co wpłynie na umożliwienie pełnego, całorocznego korzystania z infrastruktury, urządzenie przestrzeni poprzez umiejscowienie urządzeń siłowni zewnętrznej, elementów małej architektury dla osób w różnym wieku i o różnym stopniu sprawności fizycznej, w tym dla osób niepełnosprawnych i dzieci, tworząc w ten sposób kompleksową przestrzeń na cele aktywizacji społecznej. Pod zadaszeniem nad boiskiem sportowym organizowane będą różnego rodzaju aktywności sportowe w różnych dyscyplinach i dla różnych grup wiekowych, w tym przede wszystkim dla seniorów, umożliwiając integrację tej grupie społecznej oraz integrację wielopokoleniową, co będzie prowadziło do budowania wysokiej jakości kapitału społecznego.

Fotografia 1: Budynek Szkoły Podstawowej w Markowicach i jej bezpośrednie otoczenie, podlegające zagospodarowaniu na cele aktywizacji społecznej

Źródło: Facebook Szkoły Podstawowej w Markowicach

Sfera środowiskowa:

W strukturze bonitacyjnej gleb na terenie sołectwa Markowice dominują gleby niskich klas, co bezpośrednio ma wpływ na strukturę zatrudnienia w sołectwie. W niewielkim stopniu występuje tu działalność rolnicza. Na terenie Markowic nie występują obiekty przyrodnicze objęte prawną ochroną. Z uwagi na położenie przy drodze krajowej nr 15 i 25 diagnozowane jest stosunkowo duże natężenie hałasu, wynikające z ruchu komunikacyjnego, jednak nie jest ono tak odczuwalne, żeby mówić o jakimkolwiek zagrożeniu. Innym aspektem, mającym wpływ na kształtowanie sfery środowiskowej, jest powszechne korzystanie w zakresie ogrzewania z indywidualnych źródeł ciepła i kotłowni, które są opalane głównie węglem. Generuje to emisje do atmosfery związków chemicznych, w tym SO₂, NO₂ i CO₂. Nasilenie tego zjawiska można obserwować głównie w okresach jesienno-zimowych. Jednakże ogólny stan powietrza określany jest jako dobry i nie powoduje zagrożeń dla zdrowia mieszkańców.

W związku z powyższym, na terenie Markowic nie ma znaczących problemów, które stanowiłyby przesłankę do stwierdzenia stanu kryzysowego w zakresie środowiska przyrodniczego. Nie występują tu nietypowe przekroczenia w zakresie zanieczyszczeń, które byłyby odczuwalne dla mieszkańców. Markowice jako wiejska jednostka osadnicza nie jest miejscem, gdzie kumulują się problemy natury środowiskowej.

Główne wnioski:

Markowice są sołectwem o największej liczbie ludności i stanowią ważny węzeł komunikacyjny. Sytuację kryzysową w Markowcach potwierdzają przeanalizowane wskaźniki społeczne, a także istniejąca przestrzeń techniczna i przestrzenna, w tym braki i deficyty w postaci infrastruktury sportowej, niezbędnej do aktywizacji społeczności lokalnej, w tym przede wszystkim seniorów. Wśród społecznych uwarunkowań, mających znaczenie dla dalszego rozwoju lokalnego, jest zjawisko postępującego starzenia się społeczeństwa i brak działań aktywizujących skierowanych do tej grupy. Narastające deficyty w tym zakresie wymuszają na Gminie konieczność podjęcia interwencji odnośnie potrzeb grupy senioralnej i zapewnienie im właściwych warunków do aktywnego uczestnictwa w rozwoju lokalnym, w tym integracji wewnątrz grupy, integracji międzypokoleniowej i aktywnego wpływu tej znaczącej w Markowicach grupy społecznej na kierunki i rozwój całej Gminy Strzelno.

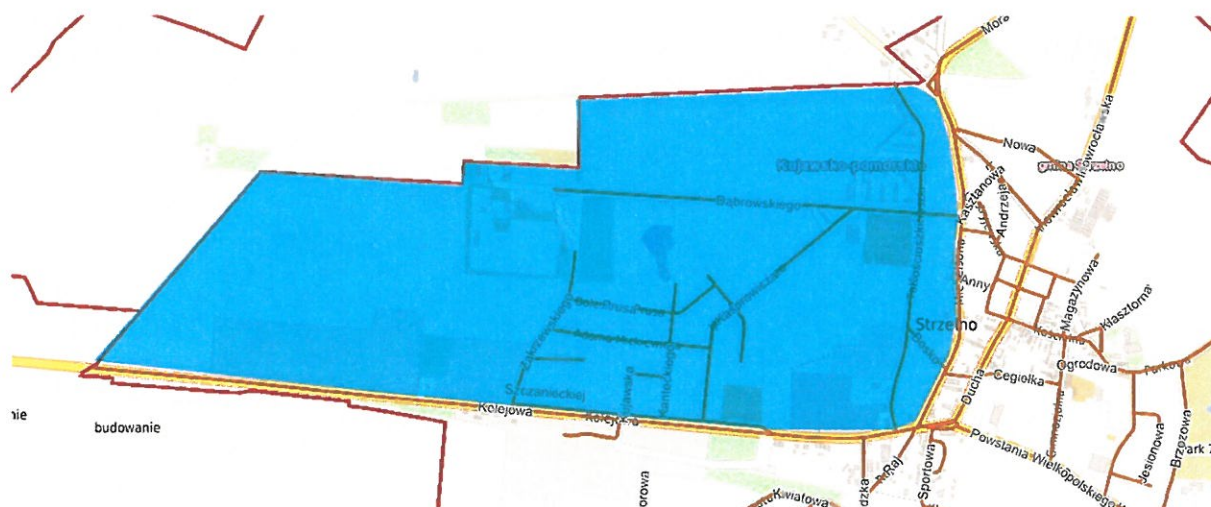
Przeprowadzone konsultacje społeczne potwierdzają zasadność przeprowadzenia rewitalizacji istniejącego zaplecza sportowego i nadanie mu nowych funkcji społecznych, jakimi będą działania aktywizujące społeczność lokalną. Teren ten stanowi obecnie centralne miejsce rozwoju społecznego z uwagi na funkcjonowanie szkoły podstawowej, jednak po przeprowadzeniu rewitalizacji obszar ten będzie miejscem działań prospołecznych aktywizujących bierną obecnie grupę seniorów, a przy okazji tego działania skorzystają młodszy mieszkańcy, nie tylko w sposób bezpośredni korzystając ze zrewitalizowanego terenu, ale przede wszystkim korzystając z wartości i wiedzy osób w wieku poprodukcyjnym. W rezultacie wpłynie to na wzrost wartości dodanej całego przedsięwzięcia, jakim będzie wypracowanie szacunku młodszego pokolenia dla osób starszych oraz podniesienie własnej samooceny przez seniorów.

6.2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji - obszar Miasta

Miasto Strzelno jest siedzibą gminy, stanowi również centralny główny punkt usługowy. Zapewnia dostęp do wszystkich najważniejszych dla społeczności lokalnej instytucji i środków, w tym instytucji publicznych (Urząd Miejski, Posterunek Policji, placówka bankowa, zaplecze edukacyjne, zdrowotne i kulturalne).

Obszar rewitalizacji na terenie miasta Strzelna, czyli Obszar I obejmuje swym zasięgiem następujące ulice: Zakrzewskiego, Bolesława Prusa, Mickiewicza, Św. Jana Bosko, Jana z Ludziska, Sczanieckiej. Kardynała Wyszyńskiego, Kujawską, Tysiąclecia, ks. Kanteckiego, Sienkiewicza, Żeromskiego, Czesława Miłosza, Tadeusza Kościuszki, Gen. Dąbrowskiego, Władysława Łokietka, Plac Świętokrzyski; jest położony jest w północno-zachodniej części Miasta, stanowi centrum Gminy Strzelno i zajmuje powierzchnię 1,62 km² (0,87% powierzchni Gminy).

Mapa 5. Obszar rewitalizacji w Strzelno

Źródło: Opracowanie własne

Na wskazanym obszarze, zaklasyfikowanym jako obszar rewitalizacji, zdiagnozowano problemy i deficyty, które zaprezentowano w niniejszym opracowaniu. Stwierdzono, iż analizowany obszar posiada również potencjały, które w dalszej części zidentyfikowano. Są one podstawą do eliminacji występujących tu negatywnych zjawisk.

Pogłębiona analiza czynników i zjawisk kryzysowych odnosi się do ich skali i charakteru, związana jest z metodą ilościową oraz jakościową. Analiza pierwotnych przyczyn występujących tu problemów pozwala w odpowiedni sposób je zdefiniować, tak aby można było zareagować nie tylko na jego skutki, ale również na źródło problemu. W tym celu przedstawiono krótki rys historyczny Strzelna. Ponadto szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji objęła sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz przestrzenno-funkcjonalną i techniczną, a także przestrzeń zdegradowaną i zagadnienia związane z procesem rewitalizacji.

Początki Strzelna nie są jednoznacznie określone. Wskazuje się, że być może w poł. XII w. stanowiło ono własność klasztoru w Trzemesznie. W 2. poł. XII w. przybyły do ówczesnego Strzelna norbertanki z klasztoru w Kościelnej Wsi koło Kalisza. Stało się to prawdopodobnie za sprawą Piotra Wszeborowica, wojewody kujawskiego. Fakt nadania Strzelna zakonnikom potwierdza bulla papieża Celestyna II z 1193 r., którym to dokumentem papież objął klasztor strzeleński opieką Stolicy Apostolskiej. W późniejszych latach osada przyklasztorna stopniowo się rozwijała. W 1231 r. Strzelno otrzymało pewne przywileje, wskazujące na jego miejski charakter; pełne prawa miejskie nadane zostały w 1356 r. W następnych dziesięcioleciach miasto odwiedzali książęta i królowie, w tym Władysław Jagiełło. Podstawę rozwoju miasta stanowiły rzemiosło i handel, a także klasztor przysparzający mu splendoru i ściągający pątników. Miasto położone było wówczas przy ruchliwych szlakach handlowych z Poznania do Torunia i dalej na Litwę oraz z Kalisza do Gdańska.

Do końca XVIII w., tj. do czasu zajęcia przez Prusy, Strzelno stanowiło własność zakonu norbertanek. W 1837 r. klasztor został zlikwidowany, a kościoły przeszły pod władzę biskupią. W czasie Wiosny Ludów, w 1848 r., przez tydzień miasto znajdowało się w rękach powstańców. W 1863 r. w budynkach poklasztornych Emilia Sczaniecka założyła szpital dla powstańców walczących w Powstaniu Styczniowym za niedaleką granicą zaboru rosyjskiego. W latach 1887–1932 miasto było stolicą powiatu, później weszło w skład powiatu mogileńskiego. Wolność odzyskało 2 stycznia 1919 r. w Powstaniu Wielkopolskim. Tak opisywane dzieje wskazują na wielofunkcyjny charakter miasta oraz jego wysokie walory kulturowe, będące aspektami widocznymi i wiodącymi również obecnie. Jednym z symboli i charakterystycznych obiektów dla Strzelna są położone na wschód od Rynku, na Wzgórzu św. Wojciecha budynki wchodzące w skład zespołu zabytkowych budowli, jednej z największych atrakcji Szlaku Piastowskiego, charakteryzujące się ciekawą formą architektoniczną, dobrym stanem zachowanych obiektów, licznymi romańskimi detalami, w tym słynne już w okolicy i regionie kolumny strzeleńskie i tympanony, decydujące o dużej wartości tych zabytków. Z uwagi na fakt, iż w Strzelnie znajduje się jeden z najważniejszych zabytków sztuki romańskiej w Polsce – zespół zabudowań na wzgórzu św. Wojciecha, który od 2018 jest pomnikiem historii, mianowicie: Ponorbertański kościół Świętej Trójcy i Najświętszej Marii Panny z unikatowymi kolumnami z przedstawieniami cnót i występów oraz Rotunda św. Prokopa, mają miejsce częste wizyty turystów z całej Polski, Europy a nawet świata. Ponadto w mieście zachował się średniowieczny układ urbanistyczny oraz wiele kamienic z XIX-XX w., co również jak wyżej wspomniano potwierdza miejski charakter Strzelna i również stanowi atrakcję turystyczną.

Sfera społeczna

Na wskazanym OR jednym z podstawowych deficytów jest zdiagnozowany problem o charakterze społecznym.

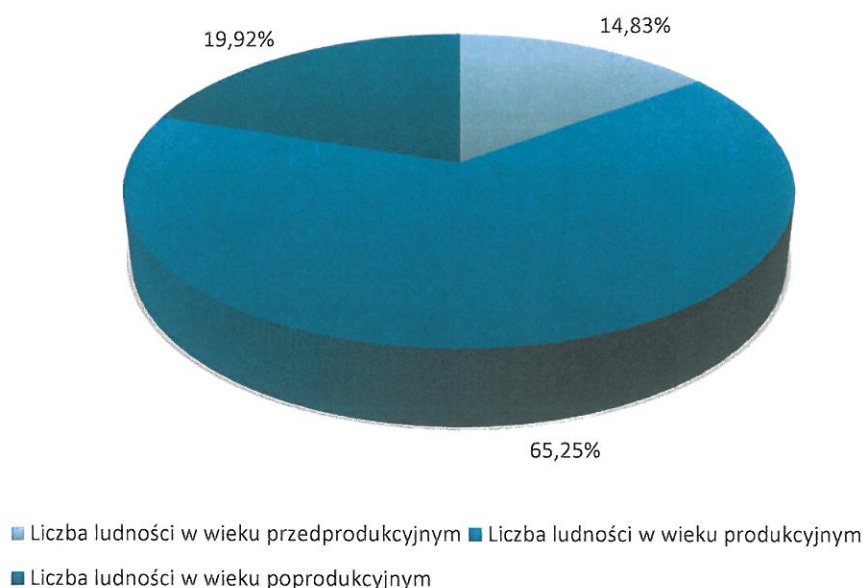
Zdiagnozowano następujący problem demograficzny:

I. Dysproporcje struktury wiekowej mieszkańców OR.

Obszar rewitalizacji jest zamieszkały przez 1 295 osób (dane na dzień 31.12.2018 roku), co stanowi 11,19 % wszystkich mieszkańców Gminy Strzelno. Najlicniejszą grupą mieszkańców były osoby w wieku

produkcyjnym (845 osób). Jednakże trendy starzejącego się społeczeństwa, również na terenie Miasta Strzelna uwidaczniają się, gdy przeanalizowane zostaną wskaźniki dotyczące liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności ogółem oraz osób w wieku produkcyjnym. W każdym przypadku otrzymany wynik jest mniej korzystny, aniżeli średnia dla Gminy Strzelno. W przypadku pierwszego analizowanego wskaźnika, wartość wyniosła (19,92 %, co zostało wykazane podczas delimitacji obszaru zdegradowanego). Wskaźnik dotyczący liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym dowodzi, że na dwie osoby w wieku produkcyjnym przypada jedna w wieku poprodukcyjnym (258 osób w wieku poprodukcyjnym, 858 osób w wieku produkcyjnym).

Wykres 4. Struktura wieku na obszarze rewitalizacji w 2018r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Tabela15: Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym względem Gminy Strzelno

	Obszar I	Gmina Strzelno
Liczba mieszkańców ogółem	1295	11575
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	258	2266
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	19,92%	19,58%

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Dla Obszaru I niekorzystnie kształtują się statystyki dotyczące liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Ze względu na wysoki udział osób w tej grupie wiekowej konieczne jest podejmowanie działań ukierunkowanych na tworzenie miejsc i działań skupiających się na aktywizacji seniorów. Ze względu na wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym, co jest trendem ogólnokrajowym, jest konieczne podejmowanie przez gminę interwencji, której rezultatem będzie zwiększenie liczby miejsc i form aktywizacji zarówno osób aktualnie znajdujących się w wieku poprodukcyjnym, jak i w niedalekiej przyszłości (ze względu na tendencję wzrostową liczebności tej grupy społecznej). Obecnie na terenie Miasta funkcjonują różne stowarzyszenia, zajmujące się różnymi formami aktywizacji, jednak działania podejmowane przez te podmioty są niewystarczające.

Podsumowując, z uwagi na duży udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, jednym z wyzwań rewitalizacyjnych Gminy Strzelno będą działania ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu tej grupy oraz szeroko rozumianą aktywizację.

Dla coraz większej liczby osób w wieku poprodukcyjnym konieczne staje się wdrażanie rozwiązań, dzięki którym osoby te będą mogły aktywnie uczestniczyć w życiu miasta. Zapewnienie miejsca, gdzie osoby starsze będą mogły się spotykać oraz spędzać miło i aktywnie swój wolny czas, a także realizować swoje potrzeby społeczne wpłynie na podniesienie kapitału społecznego i zaktywizowanie osób starszych. Dla prawidłowego kształtowania rozwoju osobistego i budowania poczucia własnej wartości osoby starsze muszą dbać zarówno o swoją kondycję fizyczną, jak i umysłową. Obserwując ogólnoswiatową tendencję prosportową oraz kosmopolityczną, szczególnie w grupie osób aktywnych zawodowo, wskazane jest pójść z nurtem ogólnoswiatowym i dać możliwość aktywnego udziału, zgodnego z tymi tendencjami, osobom starszym, po to by uczynić z nich aktywnych obywateli oraz zintegrować z szybkożyjącymi młodszymi grupami społecznymi. Starsi mieszkańcy Strzelna nabędą możliwość rozwijania i nabywania umiejętności językowych oraz informatycznych, co otworzy ich na nowe, dotąd nieznane aspekty życia społecznego. Pozwoli bez ograniczeń i wykluczeń korzystać w pełni z możliwości komunikacyjnych dzisiejszego świata, zbliży seniorów do młodszych pokoleń, pozwoli jednym i drugim na skorzystanie z wzajemnych wartości i faktycznie zintegruje pokolenia. Przewidziane są również zajęcia poprawiające sprawność ruchową, organizowanie zajęć aktywności fizycznej (takich jak między innymi: zajęć gimnastycznych, jogi, fitness, callanetics, rowerowych z wykorzystaniem pumptraców o zróżnicowanym stopniu zaawansowania, ćwiczeń na siłowni zewnętrznej). Aktywność fizyczna bezpośrednio przekłada się także na aktywność społeczną. Dobrze jest mieć towarzystwo w czasie codziennych spacerów, przejażdżek rowerem. Ważne jest także to, że w kontekście sportu i rekreacji relacje nawiązują się w sposób naturalny i wiążą się z pozytywnymi emocjami. Regularne ćwiczenia znakomicie motywują do nawiązywania i podtrzymywania kontaktów z innymi. Pozytywne relacje poprawiają samopoczucie, w takim samym stopniu 8-latkowi, 20-latkowi, jak i 80-latkowi, a poza tym dają pewność siebie i obniżają poziom stresu. Stąd też aktywność ruchowa, którą można uprawiać na zwartym uporządkowanym terenie, tak zorganizowanym, aby mogły z niego korzystać osoby w różnym wieku, to wręcz nieunikniona integracja wielopokoleniowa, będąca jedną z najbardziej efektywnych form aktywizujących.

II. Pomoc społeczna:

Skala korzystania z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji jest zdecydowanie niższa niż przeciętnie w Gminie, co świadczy o tym, że na terenie obszaru rewitalizacji nie ma problemu z tzw. uzależnieniem od środowiskowej pomocy społecznej. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji wynosi 7,30%. Na terenie Gminy wartość wskaźnika kształtowała się na poziomie 9,29% (na obszarze rewitalizacji na 1 295 mieszkańców, 91 korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej, na terenie Gminy – 11 575 mieszkańców, takich osób było 983).

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucją, która na terenie Gminy zajmuje się środowiskową pomocą społeczną, jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

III. Edukacja

Na terenie obszaru rewitalizacji zlokalizowana jest placówka oświatowa - Szkoła Podstawowa. Jak wynika z analizy wskaźnikowej uczniowie z obszaru rewitalizacji są objęci niskim poziomem kształcenia. Konieczne jest zrealizowanie ukierunkowanych działań do tej grupy odbiorców, aby zwiększyć poziom kształcenia na obszarze rewitalizacji. W wyniku reformy oświaty, gimnazja zostały włączone w ramy szkół podstawowych, co pozwoliło na sporządzenie dodatkowych analiz.

Należy podkreślić fakt, iż Szkoła Podstawowa im. A.A. Michelsona swoim obwodem wykracza poza Obszar I i obejmuje również wybrane miejsca na terenie pozostałych obszarów. Dlatego sytuacja związana z niską jakością edukacji pozostaje negatywnym zjawiskiem w skali całego miasta. Analiza aktualnych wyników z 2019 jednoznacznie wskazuje i potwierdza duży problem właśnie w tej szkole, który znacząco odbiega od analizowanych wyników średnich. Dane porównawcze dwóch szkół z terenu miasta Strzelna oraz wyników z obszaru całej gminy, powiatu mogileńskiego i województwa kujawsko-pomorskiego plasują Szkołę Podstawową im. A. A. Michelsona na najniższym miejscu w stosunku do wszystkich porównywanych obszarów, z rozbiem punktowym w stosunku do wyników wojewódzkich aż 18 punktów, a w stosunku do drugiej szkoły z terenu miasta aż 22 punktów.

Tabela 1: Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych w Strzelnie w roku 2019

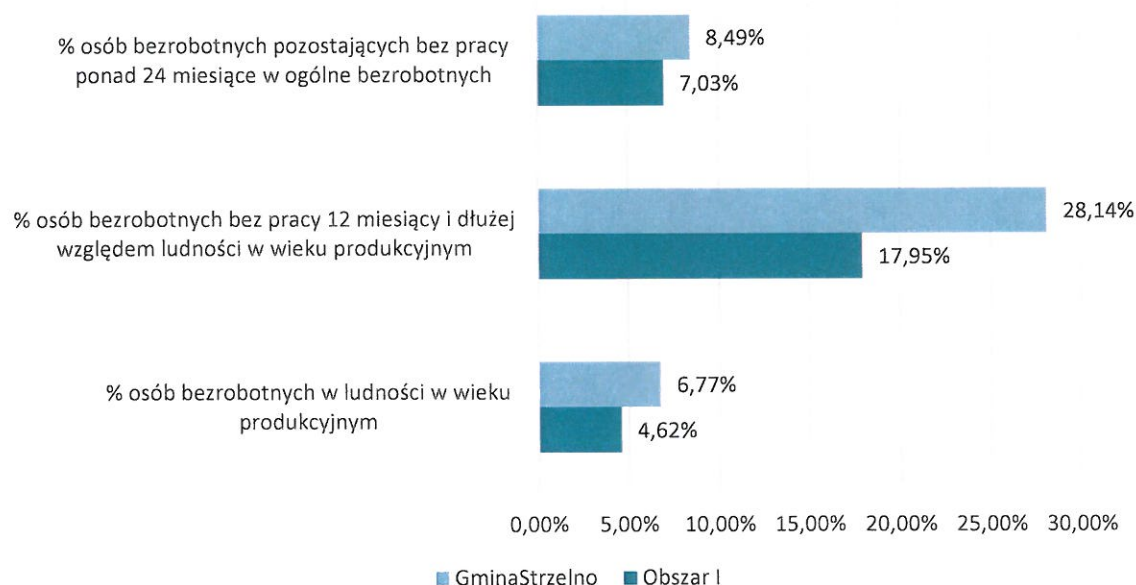
OBSZAR	SZKOŁA PODSTAWOWA IM.A. A. MICHELSONA	SZKOŁA PODSTAWOWA Z ODDZ.DWUJĘZYCZNYMI	GMINA	POWIAT	WOJEWÓDZTWO
J. ANGIELSKI	37	59	41	47	55
MATEMATYKA	29	39	33	37	41
J. POLSKI	44	56	48	55	60

Źródło: Opracowanie na podstawie Urzędu Miejskiego w Strzelnie oraz wyników OKE

Sfera gospodarcza:

Na 845 osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących obszar rewitalizacji pozbawionych pracy pozostaje 39 osób. Oznacza to, że stosunek osób bezrobotnych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym wynosi 4,62%. Jest to wartość poniżej średniej dla Gminy, gdzie na 7 302 mieszkańców bezrobotnych jest 494 mieszkańców (wskaźnik dla Gminy wynosi 6,77%).

Wykres 5: Struktura bezrobocia w Obszarze I oraz w gminie Strzelno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Sfera środowiskowa i techniczna:

Na obszarze delimitacji nie stwierdzono występowania problemów sfery środowiskowej. Obszar rewitalizacji obejmuje część Miasta Strzelna, która posiada dostęp do sieci gazowej. Jak wynika z diagnozy ogólnej większość mieszkańców miasta, a tym samym obszaru rewitalizacji, jest do niej podłączona. Na obszarze miasta nie odnotowuje się znacznych przekroczeń w zakresie jakości powietrza. Zdecydowanym deficytem, jaki dostrzega się w Obszarze I, jest bardzo mała liczba budynków, które poddane zostały termomodernizacji, a przez to charakteryzują się niską efektywnością energetyczną i emisyjnością CO₂, a także wzmożony ruch komunikacyjny związany z przebiegiem drogi krajowej i brakiem obwodnicy miasta. Istniejącym zagrożeniem w sferze technicznej jest pominięcie w dotychczasowych planach rozwojowych budowy zatoki autobusowej w okolicach szkół w Strzelnie, do których dowożone są dzieci, następnie wysiadające wprost na jezdnię.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Na obszarze rewitalizacji występuje przestrzeń zdegradowana. Jest to teren przyległy do budynku Szkoły Podstawowej im. A. A. Michelsona. Za przestrzeń zdegradowaną można bezpośrednio otoczenie budynku szkolnego, w tym boisko sportowe wraz z placem z nawierzchnią betonową (bardzo zniszczoną), osłoniętym z trzech stron budynkiem szkoły - obszar nieużytkowany, zaniedbany, przypadkowo zakrzewiony za budynkiem szkoły, z otwartą komunikacją do pobliskiego osiedla bloków. Obecnie teren boiska stanowi przestrzeń zniszczoną, silnie zaniedbaną. Nawierzchnia boiska posiada liczne nierówności i wyboje, co utrudnia korzystania z niego. W związku z nieuregulowaną gospodarką odwodnieniową na boisku po opadach bardzo długo utrzymuje się woda, co uniemożliwia korzystanie przez dłuższy czas po opadzie, jak i pogłębia dalsze niszczenie boiska. Boisko obecnie wyposażone jest jedynie na bramki oraz kosze do gry, natomiast elementy te posiadają liczne zardzewienia, co świadczy o ich wyeksploatowaniu. Poza boiskiem na terenie tym nie występują żadne elementy mogące w obecnej chwili służyć jako przestrzeń do aktywizacji lokalnej. Plac otoczony budynkiem szkoły również

wymaga interwencji, gdyż liczne spękania, znaczne ubytki mogą być przyczyną wielu niepożądanych zdarzeń, szczególnie jeśli z tego obszaru korzystają osoby starsze, dzieci czy osoby niepełnosprawne. Na obszarze tym brakuje jakiegokolwiek infrastruktury mogącej być miejscem organizacji działań społecznych, o których była mowa wcześniej.

Fotografia 2: Szkoła Podstawowa im. A. A. Michelsona w Strzelnie

Źródło: <https://nk.pl/szkola/7058/szkola-podstawowa-im-a-a-michelsona-w-strzelnie>

W ramach zaplanowanych przez Gminę działań infrastrukturalnych zostanie zagospodarowany teren wokół szkoły wraz z wyposażeniem go w infrastrukturę towarzyszącą oraz modernizacją obiektów sportowych. Działanie to ma na celu zorganizowanie atrakcyjnego i bezpiecznego miejsca dla aktywnego spędzania czasu głównie dla dzieci, młodzieży, osób starszych ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. Celem tego przedsięwzięcia ma być stworzenie miejsca bezpiecznego, z ciekawymi urządzeniami dostępnymi dla mieszkańców z różnych pokoleń, aby bez względu na wiek i stan zdrowia mogli korzystać z obiektów, podnosząc sprawność fizyczną oraz kondycję zdrowotną. Obiekty małej architektury powinny być tak dobrane, aby aktywność fizyczna była dostosowana do predyspozycji i możliwości zdrowotnych osób z nich korzystających oraz powodowały wydłużenie czasu przebywania w ciągu dnia na świeżym powietrzu. Koncepcja ta obejmuje stworzenie i modernizację urządzeń wokół szkoły, w taki sposób, aby maksymalnie je wykorzystać, tzn. przez zarówno dzieci i młodzież szkolną w godzinach zajęć lekcyjnych pod nadzorem nauczyciela oraz z dostępnością dla wszystkich okolicznych mieszkańców w godzinach popołudniowych i przez cały dzień w okresie wolnym od zajęć lekcyjnych. Zmodernizowaniu poddane będzie boisko szkolne oraz teren placu. Zagospodarowane zostaną obszary przyległe do szkoły. Plac o nawierzchni betonowej zostanie zaadaptowany w taki sposób, aby móc go wykorzystać również jako miejsce rekreacji i wypoczynku w trakcie przerw, a także jako miejsce organizacji działań kulturalnych, gdyż jego lokalizacja wewnątrz ścian szkoły umożliwia stworzenie otwartego amfiteatru, co znacząco wpływa na zwiększenie możliwości jego wykorzystania i potencjału.

Planuje się stworzenie dużych wygodnych schodów, stanowiących jednocześnie siedziska dla publiczności w trakcie organizacji imprez kulturalno-rozrywkowych. Razem z docieploną salą gimnastyczną, będą stanowiły kompleks użytkowy służący nie tylko szkole, ale zgodnie z modelem szkół fińskich, otwarty obiekt użyteczności publicznej służący wielu grupom społecznym i integrujący je. Bowiern aktywizacja grupy senioralnej przebiegać ma w obszarach aktywności fizycznej jak i aktywności umysłowej, niezależnie od warunków atmosferycznych. Niezwykle ważnym elementem jest likwidacja barier architektonicznych w dostępie dla osób niepełnosprawnych do wszystkich miejsc w tym obszarze. Stąd wszystkie wejścia zostaną pozbawione tych barier. W większości istniejący drzewostan wokół szkoły zostanie zachowany, dodatkowo planuje się wzbogacenie w uporządkowaną i urządzoną zielen terenu zlokalizowanego blisko szkoły. Sfera infrastrukturalna będzie nie tylko miejscem aktywizacji społecznej, ale uzasadniona jest również względami szkolnymi. Dzieci i młodzież uczęszczająca do szkoły, w obecnym stanie nie ma wystarczająco przystosowanego miejsca do rozwoju fizycznego, który pozostaje ważnym komponentem i uzupełnieniem realizowanej podstawy programowej. Zagospodarowaniu ulegnie obszar za szkołą, gdzie zlokalizowane będą urządzenia małej architektury zróżnicowane ze względu na wiek dzieci oraz ich sprawność fizyczną, w różnych jego miejscach zostaną posadowione urządzenia dla osób starszych w postaci siłowni zewnętrznej, urządzenia będą dostosowane dla osób niepełnosprawnych. Lokalizacja urządzeń przeznaczonych dla różnych grup wiekowych ma na celu ich integrację, poprzez uczestnictwo w podobnych aktywnościach na jednym wspólnym terenie. Planuje się posadowienie stołów szachowych i rozgrywanie międzypokoleniowych turniejów. Dodatkową atrakcją będzie posadowienie toru pumptrack dla małych i starszych miłośników roweru oraz elementów skateparku. Te obszary będą otwarte dla wszystkich mieszkańców Strzelna. Z diagnozy rezultatów polskiej edukacji oraz edukacji na świecie, jednoznacznie wynika, że zasadniczymi problemami wpływającymi na jakość edukacji populacji młodego pokolenia są następujące czynniki: nadmierny czas spędzany przy urządzeniach elektronicznych, niedostateczny czas przeznaczany na aktywność fizyczną, brak więzi międzypokoleniowej i wspólnie spędzanego czasu wolnego. Z porównania systemów oświatowych w różnych krajach wynika, że na jakość kształcenia i stan edukacji młodego pokolenia absolutnie nie wpływa długość czasu poświęconego stricte na czas dydaktyczny. Odpowiadając na powszechnie znane przyczyny w trudnościach z edukacją, planuje się zorganizowanie w taki sposób obszaru, aby zminimalizować zagrożenia i ich wpływ na jakości nauczania i właśnie przez to podnieść jego wyniki. Wskazany powyżej opis odnosi się do zaproponowanej przez Gminę Strzelno interwencji w zakresie występujących braków i deficytów, co pozostaje bezpośrednim przyczynkiem do braku realizacji działań aktywizujących społeczność lokalną i poszczególne jej grupy. Silnie zdegradowana przestrzeń i brak odpowiednich warunków nie sprzyjają aktywizacji społecznej, a w szczególności aktywizacji senioralnej.

Wnioski:

Obszar I, jako obszar rewitalizacji na obszarze miejskim charakteryzuje się koncentracją problemów w sferze społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Wśród zdiagnozowanych stanów kryzysowych znalazła się sytuacja demograficzna i brak dostosowanej oferty aktywizującej dla grupy senioralnej. Gmina Strzelno nie ma bezpośredniego wpływu na kształtowanie struktury demograficznej, jednak dąży do zaspokajania potrzeb związanych ze zgłaszanym popytem na poszczególne usługi, zapewniając możliwie jak najszerszy dostęp do inicjatyw społecznych osobom starszym. Niska jakość nauki, będąca przyczynkiem do generowania dalszych problemów w przyszłości niewątpliwie stanowi aspekt

niepokojący. Aspektem nawiązującym zarówno do jednego, jak i drugiego zjawiska, będzie integracja wielopokoleniowa, którą próbuje wdrażać Gmina. W ramach stwierdzonych stanów kryzysowych zdiagnozowano występowanie przestrzeni zdegradowanej, która po rewitalizacji może być wykorzystana do celów integracji i aktywizacji społecznej.

6.3. Podsumowanie

Na obszarze rewitalizacji istnieje konieczność realizacji działań ukierunkowanych na likwidację lub znaczące ograniczenie problemów sfery społecznej, w szczególności poprzez aktywizację osób w wieku poprodukcyjnym, których udział wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji jest wyższy niż średnia dla Gminy. Z tego powodu powinno się podjąć działania zmierzające do szerokiej aktywizacji osób w wieku poprodukcyjnym. Kolejnym deficytem zweryfikowanym w sferze społecznej jest niska jakość świadczeń edukacyjnych na terenie obszaru rewitalizacji. Niskie wyniki zdawalności testów gimnazjalnych wymagają działań w postaci projektów ukierunkowanych na system kształcenia w placówkach oświatowych na terenie obszaru rewitalizacji. Realizacja działań skierowanych do wyżej wskazanych grup z problemami społecznymi powinna odbywać się z wykorzystaniem obiektów oraz przestrzeni użyteczności publicznej, które obecnie nie posiadają dostatecznego standardu technicznego i uniemożliwiają aktywizację społeczną mieszkańców.

7. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Przy opracowaniu wizji obszaru brano pod uwagę przede wszystkim działania, które doprowadzą do zmniejszenia lub likwidacji problemów, które zostały zdiagnozowane na etapie wyznaczania obszaru rewitalizacji. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą, do objęcia programem rewitalizacji zakwalifikowano: Obszar I miasta Strzelna oraz sołectwo Markowice. Obszary te zostały włączone ze względu na zdiagnozowaną sytuację kryzysową w sferach: społecznej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Wśród stanów kryzysowych, pozwalających na włączenie obszaru sołectwa Markowice do obszaru rewitalizacji znalazły się następujące problemy:

- liczba osób w wieku 60 lat i więcej na obszarze sołectwa lokująca to sołectwo pośród 3 sołectw o największej liczbie ludności w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej), i bezpośrednio z tym związany brak podejmowanych działań odnoszących się do włączenia społecznej ludności starszej,
- liczba budynków, budowli których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie pozostaje większa niż liczba takich budynków ogółem w Gminie Strzelno.

Dla obszaru miasta, obszar zdegradowany wyznaczono na podstawie wskaźników odnoszących się do:

- udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze, co wyrażone zostało wartością mniej korzystną niż dla Gminy;
- niskiej jakości edukacji,
- występowaniem przestrzeni zdegradowanej.

W oparciu o sytuację wyjściową, na podstawie, której wyznaczono obszary rewitalizacji Gminy Strzelno, jak również w oparciu o zaplanowane przedsięwzięcia odnoszące się do aktywizacji osób starszych w oparciu o ich rozwój fizyczny i umysłowy, podniesienie jakości edukacji oraz nawiązanie do ograniczenia stopnia degradacji sfery technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej sformułowano wizję - sytuację, w której będzie znajdować się Gmina po zrealizowaniu założeń niniejszego dokumentu strategicznego.

Sformułowana wizja brzmi następująco:

Gmina Strzelno dzięki realizacji założeń Programu Rewitalizacji, w sferze społecznej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej osiągnie etap zrównoważonego rozwoju we wszystkich sferach funkcjonowania. Zrównoważony rozwój będzie konsekwencją realizacji inwestycji ze sfery społecznej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, które obecnie uniemożliwiają wykorzystanie pełnego potencjału Gminy. Po zakończeniu realizacji projektów rewitalizacyjnych Gmina będzie miejscem bezpiecznym pod względem społecznym. Zaktywizowane zostaną grupy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym oraz w dzieci i młodzież z obszarów rewitalizacji zagrożona wykluczeniem społecznym, poprawi się również jakość edukacji. Aktywizacja wymienionych grup będzie konsekwencją oddania do użytku infrastruktury, która sprzyjać będzie aktywizacji i integracji, w tym też wielopokoleniowej. Obiekty sportowe będą miejscami kształtowania pozytywnych wzorców społecznych poprzez naukę gry fair play oraz budowania dyscypliny i szacunku do drugiego człowieka. Dotąd zdegradowane lub nieużytkowane z uwagi na zły stan techniczny tereny zostaną dostosowane do potrzeb mieszkańców. Usunięte zostaną bariery architektoniczne i przeszkody, umożliwiając tym samym pełny

dostęp wszystkich mieszkańców, w tym w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem. Zakres aktywności pozwoli osobom w wieku poprodukcyjnym na aktywne funkcjonowanie w społeczeństwie. Ponadto, oddanie do użytku mieszkańców atrakcyjnej przestrzeni pozwoli na tworzenie się mechanizmów zacieśniania relacji międzyludzkich i aktywne korzystanie z obiektów i przestrzeni publicznych.

W efekcie realizacji wszystkich działań, które zostały wymienione, sytuacja Gminy Strzelno zmieni się zarówno w sferze społecznej, technicznej jak i przestrzenno-funkcjonalnej, wpływając na zrównoważony rozwój obszarów rewitalizacji.

Schemat 4: Założenia wizji rewitalizacji Gminy Strzelno

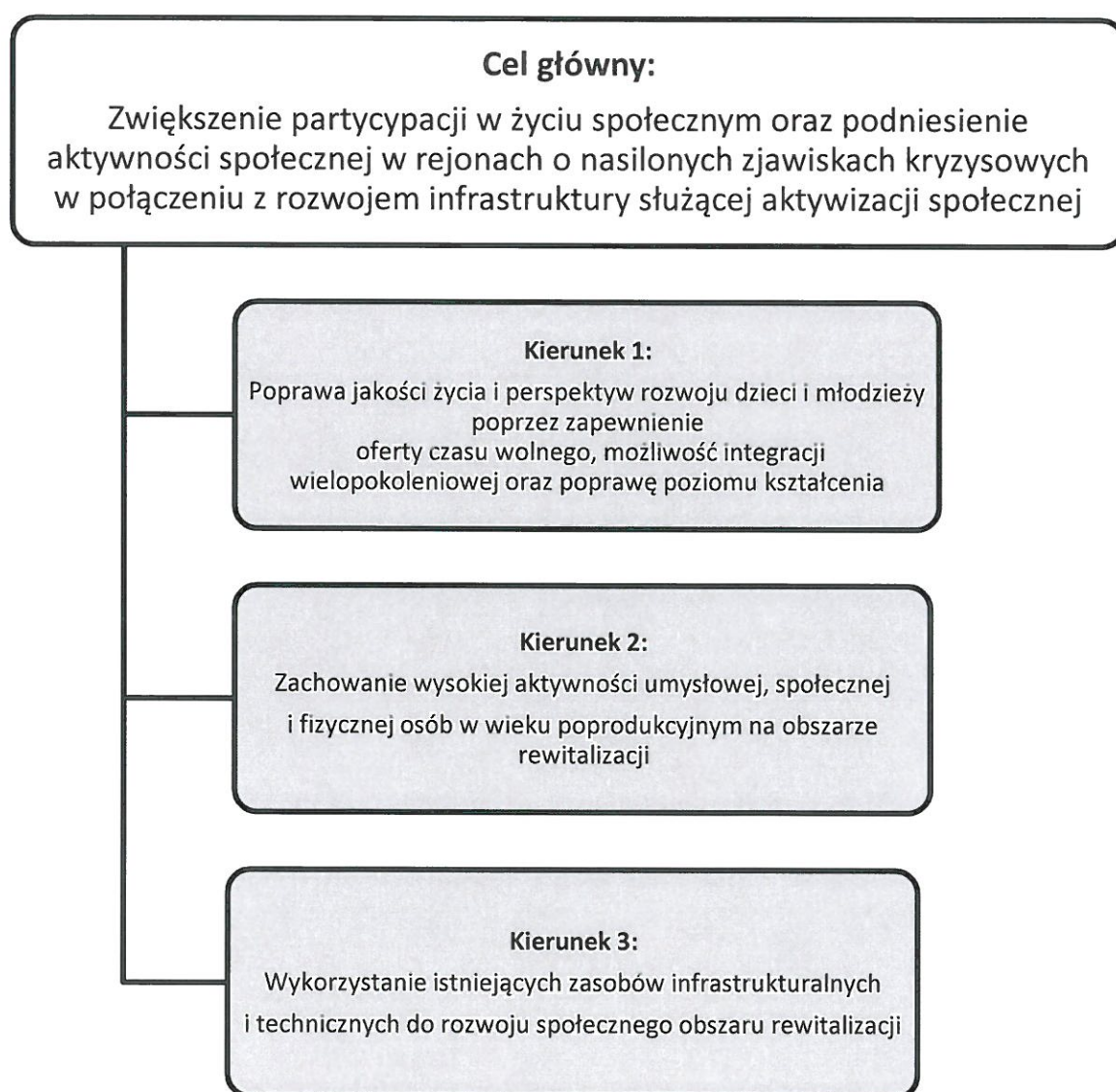
Wizję oparto na założeniach:
Mieszkańcy obszaru są aktywni społecznie oraz zintegrowani. Chętnie korzystają z ciekawej oferty spędzania wolnego czasu przy wykorzystaniu infrastruktury sportowej, edukacyjnej i rekreacyjnej
Lokalna społeczność senioralna aktywnie uczestniczy w życiu lokalnym i rozwija swoje predyspozycje umysłowe i fizyczne
Nauczyciele są wysoko wykwalifikowani, a dzieci i młodzież posiadają dobrze rozwinięte kompetencje kluczowe
Infrastruktura techniczna i przestrzenno- funkcjonalna pozostaje na wysokim poziomie, stanowiąc miejsce integracji i aktywizacji społecznej

Źródło: Opracowanie własne

8. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ

W odpowiedzi na problemy będące podstawą delimitacji obszaru rewitalizacji wyznaczono odpowiadający im wspólny cel rewitalizacji (nadrzędny) oraz szczegółowy odnoszący się przede wszystkim do sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są ukierunkowane na osiąganie efektów procesów rewitalizacji w województwie kuj.-pom., tj.: wzrost aktywności społecznej, w tym poprzez poprawę warunków infrastrukturalnych. Do celu przypisano konkretne kierunki działań, stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonego celu, każdy z kierunków będzie realizowany za pomocą określonych przedsięwzięć.

Schemat 5: Cele projektu

Źródło: Opracowanie własne

Wyznaczony cel główny został opisany za pomocą mierzalnych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi planowanymi do osiągnięcia do 2023 r. Do celu głównego rewitalizacji przypisano odpowiednie kierunki działań. Są one odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, a ich realizacja pozwoli na osiągnięcie założonego celu.

Tabela 17. Wskaźniki dla celu rewitalizacji

Cel główny: Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym oraz podniesienie aktywności społecznej w rejonach o nasilonych zjawiskach kryzysowych w połączeniu z rozwojem infrastruktury służącej aktywizacji społecznej		
Wskaźnik	Rok bazowy	Rok docelowy
Obszar wiejski- sołectwo Markowice		
Aktywizacja osób starszych	0 osób	40 osób
Liczba budynków, budowli których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie	3	2
Obszar miasta Strzelno- Obszar I		
Przeciętny wynik egzaminu w danej szkole za ostatnie 3 lata jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie (kryterium szczegółowe) oraz przeciętny wynik egzaminu ósmoklasisty w 2019 r.	Poniżej średniej dla Województwa	Powyżej średniej dla Województwa
Aktywizacja osób starszych	0 osób	150 osób
Występowanie przestrzeni zdegradowanej	1,68 ha	0 ha

Źródło: Opracowanie własne.

Każdy z kierunków działań zaplanowano zrealizować przy pomocy kilku przedsięwzięć, w programie rewitalizacji dla Gminy zaplanowano realizację następujących przedsięwzięć:

1. Aktywizacja osób starszych.
2. Wyrównanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży w celu zapewnienia prawidłowych warunków rozwojowych połączonych z pobieraniem wzorców w ramach integracji wielopokoleniowej.
3. Zagospodarowanie istniejącej przestrzeni gminnej wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia w celu likwidacji istniejących problemów społecznych zdiagnozowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

W ramach przedstawionych powyżej przedsięwzięć Gmina Strzelno zrealizuje poszczególne projekty. Struktura znajduje się w poniższej tabeli, zaś opisy poszczególnych projektów zamieszczono w kolejnej części dokumentu.

Tabela 18: Powiązanie projektów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Lista przedsięwzięć	Projekty odpowiadające poszczególnym przedsięwzięciom
1. Poprawa jakości edukacji na obszarze rewitalizacji szansą większych perspektyw w przyszłości	1. Metoda Montessori- podążając za dzieckiem 2. Kursy innowacyjnych metod nauczania dla nauczycieli
2. Aktywizacja osób starszych	3. Rozwijanie umiejętności indywidualnych seniora poprzez organizację kursów językowych oraz informatycznych dla seniorów 4. Aktywny senior 5. Cykl szkoleń i inicjatyw sportowo-integracyjnych i rekreacyjno-integracyjnych
3. Zagospodarowanie istniejącej przestrzeni gminnej wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia w celu likwidacji istniejących problemów społecznych zdiagnozowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji	6. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni miejskich na cele aktywizacji społecznej poprzez przebudowę boiska i terenów przyległych 7. Zagospodarowanie przestrzeni wiejskich w Markowicach

Źródło: Opracowanie własne

9. LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Aby zapewnić osiągnięcie wyznaczonego celu oraz wyprowadzić obszar rewitalizacji ze stanu kryzysowego, a także zrealizować wytyczne kierunki działań niezbędne jest wskazanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, wynikających z programu rewitalizacji i logicznie powiązanym z treścią oraz celami programu. W poniższej tabeli wskazano projekty / przedsięwzięcia podstawowe – czyli kluczowe dla Programu nastawione na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Tabela 19. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa) ⁴	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Opis projektu							Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
			Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość	Prognozowane rezultaty			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
CEL REWITALIZACJI: Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym oraz podniesienie aktywności społecznej w rejonach o nasilonych zjawiskach kryzysowych w połączeniu z rozwojem infrastruktury służącej aktywizacji społecznej										
Kierunek 1: Poprawa jakości życia i perspektyw rozwoju dzieci i młodzieży poprzez zapewnienie oferty czasu wolnego, możliwość integracji wielopokoleniowej oraz poprawę poziomu kształcenia										

⁵ S – społeczny, G – gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Obszar I- miasto	2. Poprawa jakości edukacji na obszarze rewitalizacji szansą większych perspektyw w przyszłości	1. Metoda Montessori- podążając za dzieckiem	S	Gmina Strzelno	Projekt przewiduje realizację cyklu zajęć, mających na celu pomoc dziecku w osiągnięciu przez nie pełnego potencjału we wszystkich sferach życia. Zajęcia sprzyjały rozwijaniu zdolności społecznych, emocjonalnemu wzrastaniu oraz podnoszeniu koordynacji fizycznej, jak również poznawczemu przygotowaniu do przyszłego intelektualnego wysiłku akademickiego. Pod kierownictwem specjalnie przygotowanego nauczyciela realizowany będzie całonocowy program nauczania pozwalający dziecku doświadczyć radości uczenia się, czerpać przyjemność z procesu nabywania tej wiedzy i zapewnia rozwoju poczucia jego własnej wartości. Realizacja projektu, połączona z dodatkowymi zajęciami wyrównawczymi w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych (j. polski, matematyka, języki obce) pozwoli na pełne wypełnienie istniejących obecnie luk w umiejętnościach dzieci. W ramach projektu zaplanowano też wykorzystanie różnych pomocy dydaktycznych, pozwalających poprzez zabawę kształtować niezbędne umiejętności zgodne z podstawą programową. Elementem realizacji projektu będą zajęcia improwizacji i inscenizacji artystycznych, w oparciu o infrastrukturę przestrzeni położonych wokół szkoły. Podejmowane działania będą miały formę zajęć pozalekcyjnych, stanowiąc dodatkowy element Przedmiotowy projekt pozostaje bezpośrednią odpowiedzią na istniejący problem niskiej jakości edukacji w Strzelnie, czego rezultatem są znacznie niższe wyniki egzaminów w stosunku do wyników	Szkoła Podstawowa im. A.A. M i jej otoczenie przyległe	200 000, 00	<u>Wskaźniki produktu:</u> 1. Liczba dzieci biorących w projekcie- 100 2. Liczba placówek szkolnych, w których zastosowana zostanie dana metoda- 1 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> 1. Liczba dzieci, objętych metodą nauczania, u których odnotowano postęp- 40	Oświadczenie Beneficjenta dotyczącego ilości osób uczestniczących w organizowanych działaniach Listy osób biorących udział w projekcie
------------------	---	--	---	----------------	---	---	-------------	--	--

Obszar I- miasto	2. Poprawa jakości edukacji na obszarze rewitalizacji szansa większych perspekty w w przyszłości	2. Kursy innowacyjnych metod nauczania dla nauczycieli	S	Gmina Strzelno	wojewódzkich. Włączenie metody nauczania i wyrównywania szans dzieci w środowisku szkolnym będzie nie tylko wprost nawiązywało do uzupełniania braków w zakresie posiadanej wiedzy, ale także będzie interesującą metodą nauki, co zachęci dzieci do zgłębiania swojej wiedzy i zainteresowań. W ramach projektu zaplanowano szkolenie dla nauczycieli z zakresu włączenia do podstawy programowej założeń metody Montessori i innych innowacyjnych metod nauczania, z wykorzystaniem zajęć pozaszkolnych. W ramach projektu zaplanowano szkolenie dla nauczycieli, którzy jako odpowiedzialni za realizację programową zobowiązani są do przeprowadzenia zajęć edukacyjnych do przeprowadzenia zajęć edukacyjnych w jak najbardziej efektywny sposób, czego rezultatem są wysokie wyniki osiągnięte przez uczniów. Kursy dla kadry nauczycielskiej będą elementem dodatkowym, realizowanym poza godzinami lekcyjnymi. Realizacja projektu pozostaje ściśle związana ze zdiagnozowanym problemem związanym z niskim poziomem edukacji, a nauczyciel jako podmiot przekazujący wiedzę dzieciom musi posiadać odpowiednie kompetencje. Projekt ten zrealizowany zostanie pierwszorzędnie względem projektu mającego na celu włączenie metody Montessori do podstawy programowej, z uwagi na konieczność wykwalifikowania odpowiedniej kadry dydaktycznej.	Szkoła Podstawowa a im. A.A. M	100 000, 00	<u>Wskaźniki produktu:</u> 1. Liczba osób biorących udział w projekcie- 10 <u>Wskaźniki rezultatu:</u> 1. Liczba osób biorących udział w projekcie, u których wzrosły kwalifikacje-8	Oświadczenie Beneficjenta dotyczące ilości osób uczestniczących w organizowanych działaniach Listy osób biorących udział w projekcie Poświadczenia ukończenia kursu
Kierunek 2: Zachowanie wysokiej aktywności umysłowej, społecznej i fizycznej osób w wieku poprodukcyjnym na obszarze rewitalizacji									

2. Aktywizacja osób starszych	3. Rozwijanie umiejętności indywidualnych seniora poprzez organizację kursów językowych i informatycznych dla seniorów	S	Gmina Strzelno	Celem projektu jest rozwijanie umiejętności indywidualnych seniora poprzez nabycie nowych umiejętności językowych oraz informatycznych. W ramach projektu planuje się następujący zakres działań: - organizację kursów językowych; - organizację kursów informatycznych - zakup niezbędnego wyposażenia (słowniki, podręczniki i materiały dydaktyczne, laptopy) potrzebnych do przeprowadzenia szkoleń. Wzmocnieniem efektów niniejszego projektu będzie możliwość doskonalenia umiejętności językowych poprzez oznaczenie wszystkich elementów zagospodarowania przestronnego w otoczeniu Szkoły Podstawowej im. A. A. Michelsona w Strzelnie oraz otoczenia Szkoły Podstawowej w Markowicach w nazwy w różnych językach, z nasileniem kształtowania kompetencji i nauki języka angielskiego. Przewidywanymi efektami realizacji projektu będzie: - zaspokojenie potrzeb edukacyjnych, towarzyszących seniorów - organizacja efektywnego spędzania wolnego czasu. Gmina Strzelno w ramach funkcjonującego obecnie standardu skomunikowania obszarów gminnych, zapewni również dowóz do ww. działań osób starszych z sołectwa Markowice, gdzie również został zaobserwowany stan	Szkoła Podstawowa im. A.A. Michelsona	150 000,00	<u>Wskaźniki produktu:</u> 1. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym biorących udział w projekcie - 100 osób 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 100 osób <u>Wskaźnik rezultatu:</u> 1. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, u których wzrosła aktywność społeczna – 30 osób (Markowice), 60 osób (Obszar I) 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 30 osób (Markowice), 60 osób (Obszar I)	Oświadczenie Beneficjenta dotyczące ilości osób uczestniczących w organizowanych działaniach Ewidencja osób biorących udział w projekcie
--------------------------------------	---	----------	-----------------------	---	--	-------------------	---	--

Markowice	2. Aktywizacja osób starszych	4. Aktywny senior I	S	Gmina Strzelno	W ramach działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji w wieku senioralnym zaplanowano cykl zajęć sportowych w różnych dyscyplinach (areobik, fitness, callanetics, zumba, gry w kometkę, nordic walking, rower przełajowy-pumptrac). W ramach projektu przeprowadzone zostaną działania animacyjne pod okiem trenera i fizjoterapeuty, poprawiające kondycję fizyczną osób w wieku senioralnym. Zajęcia dostosowane zostaną do predyspozycji seniorów. Cykl ćwiczeń obejmuje proste ćwiczenia siłowe oraz organizację wspólnych joggingów. W ramach projektu seniorzy pod okiem trenera dbać będą o prawidłowy rozwój fizyczny. Dla seniorów planuje się również organizację rozgrywek w poszczególnych dyscyplinach sportu (piłka nożna) wraz z rajdami nordic walking. W ramach projektu planuje się również zakup niezbędnego wyposażenia (maty do ćwiczeń, stepy, hantle, kije do nordic walking).	Markowice	150 000, 00	Wskaźniki produktu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 50 Wskaźnik rezultatu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna -25	Oświadczenie Beneficjenta dotyczące ilości osób uczestniczących w organizowanych działaniach Ewidencja osób biorących udział w projekcie
Obszar I- miasto	2. Aktywizacja osób starszych	5. Aktywny senior II	S	Gmina Strzelno/ organizacje NGO	W ramach działań aktywizujących mieszkańców obszaru rewitalizacji w wieku senioralnym zaplanowano cykl zajęć sportowych w różnych dyscyplinach (areobik, fitness, callanetics, zumba, gry w kometkę, nordic walking, rower przełajowy-pumptrac). W ramach projektu przeprowadzone zostaną działania animacyjne pod okiem trenera i fizjoterapeuty, poprawiające kondycję	Obszar I	200 000, 00	Wskaźniki produktu: 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie- 150 Wskaźnik rezultatu:	Oświadczenie Beneficjenta dotyczące ilości osób uczestniczących w organizowanych działaniach

				fizyczną osób w senioralnym. Zajęcia ogólnorozwojowe z wykorzystaniem nowej infrastruktury sportowej, np. siłowni zewnętrznej, dostosowane zostaną do predyspozycji seniorów. Cykl ćwiczeń obejmuje proste ćwiczenia siłowe oraz organizację wspólnych joggingów. W ramach projektu seniorzy pod okiem trenera dbać będą o prawidłowy rozwój fizyczny. Dla seniorów planuje się również organizację rozgrywek w poszczególnych dyscyplinach sportu (piłka nożna) wraz z rajdami nordic walking. W ramach projektu planuje się również zakup niezbędnego wyposażenia (maty do ćwiczeń, stepy, hantle, kije do nordic- walking). Projekt wzbogacony zostanie o organizację kursów teatralnych i działań artystycznych (wokalnych, aktorskich), czego rezultatem będą inscenizacje teatralne w oparciu o letni amfiteatr.			1.Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna-150	Ewidencja osób biorących udział w projekcie	
Markowice	2. Aktywizacja osób starszych	6. Cykl szkoleń i inicjatyw sportowo-integracyjnych i rekreacyjno-integracyjnych	S	Gmina Strzelno/ Organizacje NGO	W ramach projektu zaplanowano szereg kursów, szkoleń i inicjatyw o charakterze kulturalnym i integracyjnym. W oparciu o zagospodarowaną przestrzeń sportową w Markowicach organizowane będą zajęcia aktywizacyjne skierowane do osób w wieku senioralnym. W ramach zaplanowanych inicjatyw zaplanowano różnopokoleniowe kursy nauki gry w brydża, szachy czy kometkę. Zabawy integracyjne w oparciu będą miały na celu włączenie osób starszych w działania rozwoju lokalnego i aktywnego brania udziału w kształtowaniu własnego losu jak i przyszłości obszaru rewitalizacji. W ramach projektu Gmina Strzelno przeprowadzi również szereg działań aktywizujących pod okiem specjalistów z	Markowice	200 000, 00	<u>Wskaźniki produktu:</u> 1.Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie-40 <u>Wskaźnik rezultatu:</u> 1.Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna-15	Oświadczenie Beneficjenta dotyczące ilości osób uczestniczących w organizowanych działaniach Ewidencja osób biorących udział w projekcie

[illegible]

	Rewitalizacji				cały obszar za szkołą, gdzie zlokalizowane będzie siłownia zewnętrzna. Elementy siłowni zewnętrzne dostosowane zostaną do predyspozycji i możliwości osób starszych. Celem przedsięwzięcia jest zorganizowanie i stworzenie atrakcyjnego miejsca dla aktywnego spędzania czasu osób starszych ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych. Celem tego przedsięwzięcia ma być stworzenie miejsca bezpiecznego, z ciekawymi urządzeniami dostępnymi dla mieszkańców z różnych pokoleń, aby bez względu na wiek, predyspozycje i stan zdrowia mogli korzystać z obiektów podnoszących ich sprawność fizyczną oraz spowodować wydłużenie przebywania w ciągu dnia na świeżym powietrzu. Przestrzeń dotąd zdegradowana, po zrealizowaniu niniejszego projektu będzie służyć mieszkańcom do rozwoju aktywności ruchowej, ale przede wszystkim do integracji międzypokoleniowej i senioralnej.			bądź rekultywowanej przestrzeni w miastach- 150	
					Wszystkie wskazane elementy przyczynią się do stworzenia spójnego obszaru służącego aktywizacji mieszkańców. Projekt bezpośrednio odpowiada na problem przestrzenno-funkcjonalny oraz problem społeczny związany z ukształtowaną strukturą demograficzną obszaru.				

Markowice	3. Zagospodarowanie istniejącej przestrzeni gminnej wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia w celu likwidacji istniejących problemów społecznych zdiagnozowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji	8. Zagospodarowane przestrzenie wiejskich w Markowicach	T	Gmina Strzelno	W ramach przedstawionego projektu Gmina zamierza zrealizować następujący zakres zadań: - zagospodarowanie terenu wraz z infrastrukturą towarzyszącą wokół Szkoły Podstawowej w Markowicach poprzez zadaszenie boiska przyległego do szkoły wraz z modernizacją jego nawierzchni oraz wyposażenie terenu w elementy siłowni zewnętrznej. Celem realizacji projektu jest stworzenie przestrzeni dostosowanej do potrzeb mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, jej szczególnych uwarunkowań oraz koniecznością zapewnienia możliwości spędzania czasu wolnego na aktywnościach ruchowych połączonych z integracją społeczną. Projekt ten będzie obejmować zaplecza do aktywizowania osób starszych. Realizacja wskazanego zakresu rzeczowego podyktowana jest obecnym stanem technicznym obiektu oraz brakiem zaplecza przestrzennego do organizacji życia społecznego mieszkańców Markowic i pobliskich miejscowości. Przebudowa nawierzchni boiska szkolnego wpłynie na poprawę dostępności do infrastruktury i umożliwienie korzystania z tego terenu bez względu na warunki atmosferyczne, co obecnie jest niemożliwe. Celem przedsięwzięcia jest stworzenie miejsca umożliwiającego rozwój, aktywizację osób starszych z obszaru rewitalizacji z wielopokoleniową integracją.	Teren przyległy do Szkoły Podstawowej w Markowicach	1 20 0 00 0,00	<u>Wskaźniki produktu:</u> 1. Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach- 2 szt. (boisko sportowe, siłownia zewnętrzna) 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją- 1,80 ha <u>Wskaźniki rezultatu:</u> 1. Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów- 200	Wskaźniki produktu: 1. Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach- 2 szt. (boisko sportowe, siłownia zewnętrzna) 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją- 1,80 ha <u>Wskaźniki rezultatu:</u> 1. Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów- 200	Ewidencja prowadzonych zajęć i inicjatyw społecznych Protokół odbioru prac
-----------	--	---	---	----------------	---	---	----------------------	---	--	---

Źródło: Opracowanie własne.

10. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI

10.1. Kompleksowość

Zapisy zawarte w PR wskazują logikę programowania. Zdefiniowano problemy występujące na obszarze rewitalizacji, a następnie skonstruowano projekty, które mają ograniczyć ich występowanie. Największy problem całej Gminy Strzelno stanowi od lat brak miejsc, które stymulowałyby rozwój mieszkańców, w tym zarówno na terenie sołectwa na obszarze wiejskim, jak i poszczególnych obszarów w mieście. Brak tak ważnego miejsca w Gminie stwarza poczucie zaniedbania mieszkańców na tle najbliższych gmin. Dlatego też adaptacja istniejącego zaplecza sportowego w Markowicach wraz z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej na cele aktywizacji społecznej pozostaje działaniem w pełni uzasadnionym. Dalszym etapem interwencji w zakresie stworzenia odpowiedniego zalecza infrastrukturalnego dla rozwoju lokalnego będzie rewitalizacja obszarów miejskich, w tym obszaru bezpośrednio przyległego do Szkoły Podstawowej im. A.A. Michelsona w Strzelnie. Zadania te są działaniami o znaczeniu priorytetowym w ramach obowiązującej rewitalizacji, tym bardziej, że stanowią one zarówno przestrzeń zdegradowaną, jak i stan kryzysowy w sferze technicznej. W przestrzeniach tych zaplanowano szereg interwencji w sferze społecznej, mających na celu aktywizację mieszkańców obszarów rewitalizacji, jak i mieszkańców całej gminy.

Występujące problemy w Gminie przeanalizowano w sposób całościowy, a następnie je zripostowano. Zaplanowano wszechstronną interwencję obejmującą aspekty problemowe. Przedsięwzięcia i projekty powiązano ze sobą, a zaplanowane inwestycje powiązane są z występującymi problemami oraz projektami społecznymi. Wszystkie wymienione zagadnienia opisano szczegółowo w podrozdziałach dotyczących komplementarności.

10.2. Koncentracja

Założona interwencja, która przeprowadzona zostanie na obszarze rewitalizacji koncentruje się na rozwiązywaniu problemów będących podstawą wyznaczenia obszaru rewitalizacji, tj. starzejącego się społeczeństwa oraz niskiej jakości edukacji. Przestrzenią zdegradowaną jest bezpośrednie otoczenie Szkoły Podstawowej im. A. A. Michelsona w Strzelnie, natomiast budowlą, która znacznie odbiega od standardów użytkowania, a jego względy techniczne umożliwiają przystosowanie do celów aktywizacji społeczności senioralnej jest istniejące boisko w Markowicach wraz z przyległym nieurządzonym terenem. Stwierdzono brak miejsca stanowiącego centrum życia społecznego mieszkańców, który pozwalałby na ich integrację. Szerszy opis interwencji znajduje się w podrozdziale Komplementarność problemowa.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych odbywać się będzie na obszarze rewitalizacji – w Markowicach oraz na Obszarze I w mieście. Dlatego też wskaźniki prognozowanych rezultatów dotyczą obszaru rewitalizacji.

10.3. Komplementarność

Poniżej zaprezentowano opis komplementarności projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych w aspekcie:

- przestrzennym;
- problemowym;
- proceduralno-instytucjonalnym;
- międzyokresowym;
- źródeł finansowania.

10.3.1 Komplementarność Przestrzenna Projektów/Przedsięwzięć Rewitalizacyjnych

Aspekt procesu rewitalizacji dotyczący tego zagadnienia został zapewniony na etapie wyznaczania obszarów rewitalizacji, terenów na których realizowane będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Wówczas przy zachowaniu zasady delimitacji wyznaczono obszary, na których będą podejmowane działania cechujące się efektywnością w sensie Pareto. Promieniowanie pozytywnego oddziaływania w wybranych punktach wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców (zwłaszcza w zakresie sfery społecznej) całego obszaru administracyjnego Gminy.

Wszystkie zaproponowane projekty realizowane będą tylko i wyłącznie na obszarze rewitalizacji – w Markowicach oraz w Obszarze I miasta Strzelna. To obszary o znacznym potencjale, a także ważne ze względu na rozwój społeczno-gospodarczy całej Gminy Strzelno.

Interwencja będzie oddziaływać na cały obszar rewitalizacji. W projektach „miękkich” uczestniczyć będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji, a zatem każdy mieszkaniec Markowic oraz Obszaru I po spełnieniu określonych wymogów będzie mógł uczestniczyć w projektach. Działania nie są przewidziane tylko dla jednej konkretnej grupy odbiorców, która zamieszkuje dany obszar rewitalizacji, ale dla jej wszystkich mieszkańców. Projekty odbywać się będą w dwóch głównych miejscach: Szkole Podstawowej im. A. A. Michelsona w Strzelnie oraz w Markowicach w oparciu o budynek szkolny i jego otoczenie, a więc w centrum sołectwa.

Projekty zostały skoncentrowane i będą oddziaływać na zdiagnozowane problemy. Kompleksowa pomoc przeprowadzona na obszarze rewitalizacji nie spowoduje przenoszenia się problemów na inne tereny. Poprawi się nie tylko sytuacja poszczególnych obszarów rewitalizacji, ale również całej gminy. Poprzez wypracowanie pozytywnego wizerunku Strzelna stworzy się szansa rozwoju dla pozostałych sołectw i obszarów miejskich, a w sposób szczególny sołectw sąsiadujących z Markowicami i Obszarem I na zasadzie przenoszenia pozytywnego rezultatu na najbliższe sąsiedztwo. Mieszkańcy pozostałych obszarów gminy, korzystając z usług zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji, będą zadowoleni z poprawy sytuacji obszaru rewitalizacji. Należy jednak pamiętać, że projekty rewitalizacyjne zawarte w PR kierowane są głównie do osób z obszaru rewitalizacji.

10.3.2. Komplementarność Problemowa Projektów/Przedsięwzięć Rewitalizacyjnych

Zaplanowano kompleksową interwencję, która przyczyni się do zniwelowania lub ograniczenia zjawisk kryzysowych na obszarze gminy Strzelno. Na podstawie delimitacji obszaru rewitalizacji stwierdzono przekroczenia zjawisk społecznych, jak również deficyty w zakresie sfery technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Skuteczna interwencja spowoduje zmniejszenie się wykrytych za pomocą analizy wskaźnikowej problemów, tj. starzejącego się społeczeństwa i niskiej jakości edukacji. W Strzelnie zlokalizowano przestrzeń najbardziej zdegradowaną, która charakteryzuje się zarazem dużym potencjałem. W tabeli poniżej przedstawiono zidentyfikowane problemy za pomocą analizy wskaźnikowej oraz opisu jakościowego, jak i wzajemne powiązania z projektami rewitalizacyjnymi. Określono także zamierzony efekt interwencji.

Tabela 20: Powiązanie pomiędzy zdiagnozowanymi problemami i zaplanowanymi do realizacji projektami

Lp.	Zidentyfikowane problemy główne	Odpowiedź poprzez projekt główny	Efekt zrealizowanego projektu
1.	Niska jakość edukacji	Metoda Montessori- podążając za dzieckiem	1.1
		Kursy innowacyjnych metod nauczania dla nauczycieli	1.2
2.	Starzejące się społeczeństwo	Rozwijanie umiejętności indywidualnych seniora poprzez organizację kursów językowych i informatycznych dla seniorów	2.1
		Aktywny senior	2.2
		Cykl szkoleń i inicjatyw sportowo- integracyjnych i rekreacyjno- integracyjnych	2.3
3.	Zdegradowana przestrzeń	Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni miejskich na cele aktywizacji społecznej poprzez przebudowę boiska i jego terenów przyległych w Strzelnie	3.1
4.	Zły stan techniczny istniejących budowli	Zagospodarowanie przestrzeni wiejskich w Markowicach	3.2

Źródło: Opracowanie własne

1.1. Bezpośrednim efektem realizacji niniejszego projektu będzie rozwinięcie zainteresowań i potencjału poznawczego we wszystkich sferach życia. Efektem zajęć będą rozwinięte zdolności

społeczne, rozwój emocjonalny wraz z rozwiniętymi umiejętnościami poznawczymi niezbędnymi do przygotowania i aktywnego uczestnictwa w wysiłku intelektualnym. Realizacja projektu, połączona z dodatkowymi zajęciami wyrównawczymi w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych (j. polski, matematyka, języki obce) pozwoli na pełne wypełnienie istniejących obecnie luk w umiejętnościach dzieci, co pozostaje bezpośrednią odpowiedzią na niską jakość edukacji.

- 1.2. Realizacja inicjatywy pozwoli na podniesienie kwalifikacji i umiejętności dydaktycznych nauczycieli, dzięki czemu za pomocą nowoczesnych i innowacyjnych metod nauczania będą przekazywać dzieciom wiedzę, charakteryzującą się bardziej przyswajalnym i interesującym przekazem i treścią. Projekt ten stanowi odpowiedź na zdiagnozowany problem niskiej jakości edukacji.
- 2.1. Rozwijanie umiejętności indywidualnych seniora poprzez organizację kursów językowych i informatycznych dla seniorów - szkolenia dla osób starszych w zakresie rozwijania umiejętności językowych nie przyczynią się bezpośrednio do zmniejszenia postępującego procesu starzenia się społeczeństwa. Mając na uwadze, że osób tych jest coraz więcej zaproponowano ich edukację w zakresie zmieniających się potrzeb cywilizacyjnych. Osoby wykluczone nabydą umiejętność porozumienia się w języku obcym w zakresie podstawowym, co spowoduje nabycie nowych, dotąd nieznanych umiejętności oraz pozyskają możliwość nieograniczonego kontaktowania się za pomocą internetu z całym światem. Szkolenia wpłyną na dowartościowanie uczestników oraz ich ogólny pozytywny obraz zmieniającego się świata. Spotkania w ramach kształtowania umiejętności językowych będą też możliwością zagospodarowania wolnego czasu oraz wspólnych, zaplanowanych spotkań, co pozwoli na wzajemną integrację osób starszych. Stosunki mieszkańców ulegną poprawie poprzez uczestnictwo we wspólnych zajęciach.
- 2.2. Aktywny senior- zajęcia sportowe przeznaczone dla seniorów wpłyną na zachowanie dłużej sprawności umysłowej i fizycznej. Bezpośrednio wpływać będą na organizację czasu wolnego seniorów, pozwalając im tryskać energią, czuć się młodo i atrakcyjnie, co osiągnięte zostanie poprzez odpowiednie postępowanie z własnym organizmem. Zajęcia sportowe dla seniorów przyczynią się do generowania wielu prozdrowotnych zalet, do których można zaliczyć, m. in. poprawę wydolności krążeniowo – oddechowej, wzmocnienie serca, poprawę koordynacji psychoruchowej. Do bezpośrednich efektów podjętego działania należeć będzie aktywizacja osób w wieku senioralnym wraz z przywróceniem im radości z życia i budowania poczucia własnej wartości w obliczu włączenia społecznego i dbałości o integrację wielopokoleniową
- 2.3. Cykl szkoleń i inicjatyw sportowo- integracyjnych i rekreacyjno- integracyjnych, poprzez szereg kursów, szkoleń i inicjatyw o charakterze sportowym, kulturalnym i integracyjnym będzie nawiązywał do zapewnienia oferty spędzania wolnego czasu osobom w wieku senioralnym. Organizowane kursy będą też szansą integracji senioralnej jak i wielopokoleniowej, co dla seniorów ma znaczenia ze względu na ograniczenie poczucia osamotnienia, bezradności i poczucia wykluczenia społecznego. Efektem projektu będzie wzmocnienie predyspozycji w zakresie zwiększenia kondycji fizycznej, rozwijania kompetencji społecznych i budowania więzi pomiędzy osobami, co wpłynie na odnalezienie radości w życiu seniora.
- 3.1. Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni miejskich na cele aktywizacji społecznej poprzez przebudowę boiska i jego terenów przyległych przyczyni się do stworzenia kompleksowej

przestrzeni do realizacji działań społecznych skierowanych do osób starszych, wzmacniając ich predyspozycje i możliwości fizyczne, społeczne i kulturalne. Szeroko zrewitalizowana przestrzeń publiczna będzie miejscem służącym aktywizacji społecznej seniorów i rozwijania przez nich własnych inicjatyw, co osiągnięte zostanie poprzez włączenie działań społecznych partnerów w postaci stowarzyszeń i organizacji pozarządowych. Poza tymi osobami, infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich mieszkańców Gminy, co pozytywnie wpłynie na wizerunek miasta. Infrastruktura ta pozostaje niezbędna do realizacji zaplanowanych działań społecznych.

- 3.2. W ramach niniejszego zadania inwestycyjnego sfinansowane zostanie również ocieplenie stropodachu sali sportowej przynależącej do szkoły podstawowej, zmiana kolorystyki elewacji, budowa zatoki autobusowej w pobliżu szkoły oraz umiejscowione zostaną miejsca parkingowe, w tym również miejsce przeznaczone dla osób niepełnosprawnych. Wejście do budynku szkoły zostanie dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, jak również dla potrzeb osób starszych, uczęszczających w zajęciach odbywających się w budynku szkolnym. Zadanie to sfinansowane zostanie ze środków własnych Gminy Strzelno, natomiast będzie integralną częścią zadania inwestycyjnego polegającego na zagospodarowaniu otoczenia szkolnego w infrastrukturę aktywizującą.
- 3.3. Działania infrastrukturalne w Markowicach przyczynią się do stworzenia kompleksowego, wielofunkcyjnego centralnego miejsca w sołectwie, wskazując jednoznacznie na konieczność włączenia się mieszkańców w rozwój życia lokalnego. Jest to niezbędna infrastruktura do realizacji zaplanowanych inicjatyw społecznych skierowanych do osób starszych w ramach zaplanowanych działań społecznych, mających na celu aktywizację osób w wieku senioralnym. Infrastruktura poprzez pełną dostępność do niej służyć będzie przede wszystkim mieszkańcom Markowic.

10.3.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Zgodność z zasadą komplementarności proceduralno-instytucjonalnej została szerzej opisana w rozdziale 13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji. Całość przebiegu procesu realizacji założeń niniejszego programu będzie nadzorowana przez specjalnie do tego powołany zespół ds. realizacji programu rewitalizacji. Zespół został stworzony, aby zapewnić pełną partycypację związanych z rewitalizacją wszystkich ostatecznych beneficjentów Programu.

10.3.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Dokładne zastosowanie zasady komplementarności finansowej zostało zaprezentowane w rozdziale 12. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W fazie planowania finansowania projektów rewitalizacyjnych uwzględniono możliwość skorzystania głównie z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Finansowanie zostało dobrane w taki sposób, aby jak najefektywniej (według kryterium finansowego) zrealizować cele Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023.

Projekty i przedsięwzięcia realizowane będą z różnych źródeł finansowania. Środki pozyskane z RPO WK-P 2014-2020 w ramach rewitalizacji Strzelna stanowiąc będą główną pulę dofinansowania. Jednakże uwzględniono także pozostałe źródła finansowania, w tym przede wszystkim budżet własny.

10.3.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Komplementarność międzyokresową gwarantują przedsięwzięcia wzajemnie się uzupełniające (prowadzące do realizacji wspólnego celu), pomimo ich rozbieżności czasowej. Kolejno tworzone dokumenty strategiczne opierają się na modelach rozwoju zawartych w poprzednich aktach gminnych. Na terenie gminy Strzelno, z uwagi na jej charakter miejsko-wiejski, w perspektywie 2007 – 2013 działania rewitalizacyjne ze środków RPO mogły być prowadzone tylko na terenie miasta Strzelna. W poniższej tabeli zawarto informację na temat czasu realizacji danego projektu, źródła finansowania oraz otrzymanej kwoty dotacji, a także krótkiego opisu czego dotyczył projekt.

Tabela 21: Przykłady zrealizowanych projektów wskazujący na zbliżony zakres tematyczny do zaplanowanych działań rewitalizacyjnych

Tytuł projektu	Okres realizacji	Źródło finansowania	Kwota dofinansowania	Krótki opis projektu
„Twoja szansa”	2007-2013	Europejski Fundusz Społeczny POKL Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji	1 121 958,15	Celem głównym projektu było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez realizację działań umożliwiających osobom i ich rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych w połączeniu z działaniami integracji zawodowej i społecznej. Celami szczegółowymi były nabycie wiedzy z zakresu poruszania się na otwartym rynku pracy, zwiększenie zdolności komunikacyjnych uczestników projektu, wzmocnienie psychologiczne osób bezrobotnych oraz zdobycie oraz podwyższenie kwalifikacji zawodowych i zdobycie umiejętności umożliwiających ponowne wejście na rynek pracy.
„Z fizyką i techniką za pan brat!”	2007-2013	Europejski Fundusz Społeczny POKL 3.3. Poprawa jakości kształcenia	462 179,25	Głównym założeniem projektu było kształtowanie umiejętności w zakresie przedmiotów ścisłych. Poprzez innowacyjne metody nauczania, w tym metodę eksperymentu uczniowie rozwijali nie tylko swoje umiejętności, ale i zainteresowania, co wpłynęło na podniesienia jakości nauki i osiągniętych wyników.
„Utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej w Przyjezierzu”	2014	PFRON	3 256 518,00	ZAZ będzie realizował następujące działalności: turystyczną, gastronomiczno – noclegową, organizacyjno – szkoleniową, pralniczą, turystyczno – rehabilitacyjną, parkingową, remontowo – porządkową, rolniczo – ogrodniczą oraz terapeutyczno – wytwórczą. Budynek w Przyjezierzu będzie dostosowany do przyjęcia osób niepełnosprawnych zarówno ruchowo jak i umysłowo. W Strzelnie

				natomiast będzie znajdował się budynek gospodarczy w ramach funkcjonowania ZAZ, będzie on służył jako miejsce praktyk dla osób niepełnosprawnych.
„Radosna szkoła” w Gminie Strzelno	2010	Program Rządowy „Radosna szkoła”	W zakresie miejsc zabaw 40.254,50 zł, a na plac zabaw 8.249,00 zł.	Miejsca zabaw powstały w SP w Strzelnie, Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Strzelnie, SP w Markowicach, SP w Ciechrzu, SP w Stodolach i SP we Wronowach, natomiast plac zabaw w Szkole Podstawowej w Ciechrzu. W ramach programu Gmina Strzelno otrzymała wsparcie finansowe na pomoce dydaktyczne do miejsc zabaw w szkole, niezbędne do zapewnienie możliwości organizacji zabaw ruchowych, zgodnie z naturalnymi potrzebami rozwojowymi dzieci, związanymi z dużą aktywnością fizyczną. Poza pomocami dydaktycznymi, Gmina urządziła szkolny plac zabaw, mający służyć jako miejsce podejmowania aktywności fizycznej w sposób pozwalający rozładować napięcia emocjonalne i fizyczne, wynikające z możliwego ograniczenia spontanicznej aktywności w trakcie zajęć prowadzonych w klasach.
„Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Strzelnie”	2010-2011	Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej	200 000,00	Przedmiotem projektu była budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej im. A.A. Michelsona w Strzelnie. W ramach przedsięwzięcia powstało zaplecze sportowe niezbędne zarówno do realizacji podstawy programowej jak również miejsce integracji społecznej mieszkańców. Boisko pomimo właściwości szkolnej przeznaczono także na cele mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapadotacji.gov.pl>

11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

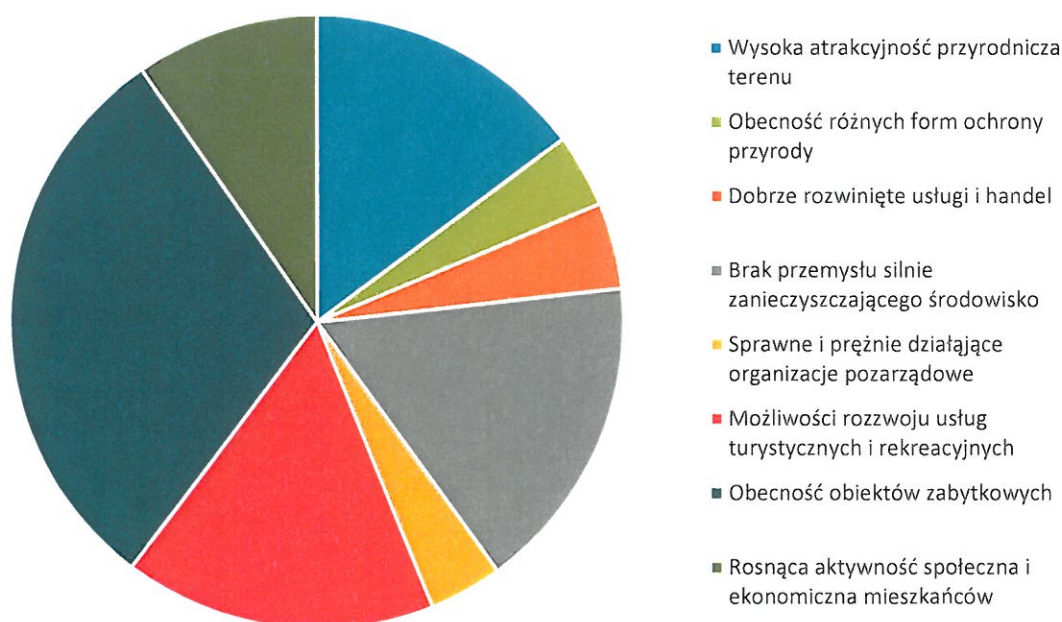
Program Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023 był współtworzony przez beneficjentów rewitalizacji, którymi są mieszkańcy Gminy, inwestorzy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne, koła zainteresowań. Zadania związane z partycypacją społeczną, tj. organizowanie spotkań, ankiet, akcji reklamowych oraz edukacyjnych szerzej opisano poniżej. Skumulowanie działań z wykorzystaniem różnych technik i narzędzi aktywizacji oraz włączenia społecznego w działania rewitalizacyjne przełożyło się na jak najszerzy proces konsultowania programu i jego założeń z beneficjentami programu.

Interesariuszami rewitalizacji są mieszkańcy obszaru rewitalizacji, właściele, użytkownicy wieczności nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą, społeczną, jednostki samorządu terytorialnego, organy władzy publicznej.

Sam proces konsultacji społecznych był poddawany cyklicznym ewaluacjom, w celu korygowania i zintensyfikowania działań oraz zakresu form promocyjnych partycypacji społecznej. Na każdym z etapów prac, mieszkańcy mieli możliwość zapoznania się z niniejszym dokumentem.

W pierwszej fazie opracowania dokumentu, tj. obejmującego diagnozę oraz wyznaczenie obszaru zdegradowanego wraz z obszarem rewitalizacji, konsultacje zostały ogłoszone 11 września 2019 roku i trwały do 23 września. Ankiety w wersji papierowej oraz elektronicznej dla zwiększenia frekwencji obejmowały pytania dotyczące mocnych i słabych stron. W ankietach mieszkańcy mieli możliwość odpowiedzi na pytanie dotyczące problemów oraz potencjałów gminy Strzelno, zarówno obszarów miejskich, jak i wiejskich. W ramach przeprowadzonych konsultacji do Urzędu Miejskiego w Strzelnie spłynęło 114 ankiet. Wśród ankietowanych znajdowały się 64 kobiety (56,14%). Do najmocniejszych stron Gminy Strzelno najwięcej respondentów zaliczyło:

Wykres 6: Analiza odpowiedzi respondentów

Jako dodatkowy aspekt określony jako najważniejsza silna strona Gminy wskazana została lokalizacja (1 respondent).

W ramach największych słabości Gminy Strzelno najczęściej wskazywanymi odpowiedziami były:

- Brak dużych zakładów pracy;
- Bezrobocie;
- Uzależnienie od Środowiskowej Pomocy Społecznej;
- Malejąca liczba ludności (starzenie się, emigracja, niska dzietność).

W dalszej kolejności respondenci zauważyli, że największą szansą dla Gminy Strzelno jest możliwość pozyskania w najbliższych latach dla obszaru miejskiego i wiejskiego dodatkowych środków z UE w znacznej wysokości. Drugą, co do częstotliwości udzielania odpowiedzi pozostaje możliwość tworzenia nowych miejsc pracy poprzez inkubację przedsiębiorczości.

Analiza zagrożeń, jakie zostały wskazane przez respondentów, pozwoliła na powzięcie wniosku odnoszącego się do prawidłowości, że największym zagrożeniem dla Gminy Strzelno pozostaje wzrost wydatków na pomoc społeczną i niekorzystne trendy demograficzne w skali kraju, określane jako „starzenie się społeczeństwa”.

W ankiecie udział wzięli przedstawiciele różnych grup społecznych, w tym mieszkańcy Gminy, właściciele nieruchomości ulokowanych na obszarze Gminy, osoby prowadzące działalność gospodarczą wraz z przyszłymi przedsiębiorcami, organizacje NGO oraz organy władzy publicznej.

Ogłoszenie o przeprowadzeniu tych konsultacji widniało na stronie internetowej Gminy Strzelno, czego potwierdzeniem jest rekord umieszczony poniżej.

Fotografia 3: Ogłoszenie o konsultacjach LPR Gminy Strzelno na lata 2019-2023

Źródło: <https://strzelno.pl/2019/09/11/ankieta-na-potrzeby-lokalnego-programu-rewitalizacji-gminy-strzelno-na-lata-2019-2023/>

W ramach zapewnienia partycypacji społecznej w pracach związanych z przygotowaniem LPR odbyły się spotkania, podczas których zaprezentowane zostały założenia rewitalizacji Gminy Strzelno, wraz z przedstawieniem obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji oraz celów, przedsięwzięć i projektów, jakie wynikają z Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023.

Po przyjęciu Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023 prace dotyczące partycypacji społecznej nie zostaną zakończone. Najpóźniej 2 miesiące po uchwaleniu niniejszego dokumentu Burmistrz Strzelna ustali zasady powołania i funkcjonowania Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji (ZRPP), udział w zespole zapewniony jest przedstawicielom różnych grup interesariuszy. Projekt uchwały zostanie wyłożony na minimum 21 do konsultacji społecznych. Wybór kandydatów odbędzie się pod nadzorem władz Gminy, na specjalnym spotkaniu elekcyjnym, na którym na zasadzie większości głosów wyłoniony zostanie skład ZRPP, którego rola zostanie omówiona w rozdziale 13 niniejszego dokumentu.

Tabela zamieszczona poniżej opisuje dokładnie przebieg procesu partycypacji społecznej w procesie tworzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023. W trakcie trwania prac nad sformułowaniem dokumentu, od lipca, aż do listopada, mieszkańcy aktywnie uczestniczyli i współdecydowali o ostatecznym wyglądzie i zakresie niniejszego dokumentu. Na każdym etapie tworzenia delimitacji Gminy Strzelno, wybieraniu projektów rewitalizacji, społeczność lokalna miała zapewniony dostęp do czynnych prac nad tworzeniem dokumentu. Spotkania były kierowane do szerokiego grona odbiorców:

- Mieszkańcy obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji oraz właściciele użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;
- Pozostali mieszkańcy;
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność gospodarczą;
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze Gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne.

Tabela22: Formy i przebieg konsultacji społecznych

Formy konsultacji	Czas trwania	Przebieg konsultacji
<i>Konsultacje społeczne (ankietyzacja mieszkańców)</i>	11.09.2019 - 22.09.2019	Na stronach internetowych Urzędu Miejskiego oraz Biuletynu Informacji Publicznej zamieszczono informacje o rozpoczynających się konsultacjach społecznych otwierających pracę nad Programem Rewitalizacji Gminy Strzelno na lata 2019-2023. Ankietyzacja była niezbędna do określenia: • problemów Gminy Strzelno; • ewentualnych kierunków rewitalizacji
<i>Konsultacje społeczne (spotkanie)</i>	21.11.2019	Na tym etapie konsultacji mieszkańcy mogli zapoznać się ze stworzoną dokumentacją i wnieść uwagi do jej zapisów. Podczas spotkania z Radnymi Gminy Strzelno zaprezentowano poszczególne projekty i przedsięwzięcia zaplanowane dla poszczególnych jednostek wchodzących w skład obszaru rewitalizacji. W tym etapie konsultowania założeń programowych nie zgłoszono żadnych uwag.
<i>Konsultacje społeczne (przekazanie projektu PR)</i>	22.11.2019	Projekt PR został przekazany do konsultacji LGD Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego.

Źródło: Opracowanie własne

3	Obszar I- miasto	2020	2.	Kursy innowacyjn ych metod nauczania dla nauczycieli	S	1.	Poprawa jakości edukacji na obszarze rewitalizacji szansą większych perspektyw w przyszłości	Gmina Strzelino/ Szkoła Podstawowa im. A.A. M	100 000,0 0	85	85 000 ,00	85 000, 00	15 000,00 Budżet Gminy	10. 2.2		
4	Markowi ce/ Obszar I- miasto	2020	3.	Rozwijanie umiejętnoś ci indywidual nych seniora poprzez organizację kursów językowyc h dla seniorów	S	2.	Aktywizacja osób starszych	Gmina Strzelino	150 000,0 0				150 000,00 Budżet Gminy			
5.	Markowi ce	2020	4.	Aktywny senior I	S	1.	Aktywizacja osób starszych	Gmina Strzelino	200 000,0 0	95	190 00 0,0 0	190 000 ,00	10 000 Budżet Gminy	11. 1		

6.	Obszar I- miasto	2020	5.	Aktywny senior II	S	2. Aktywizacja osób starszych	Gmina Strzelno	200 000,	85	170 000 0,0 0	170 000,00	30 000,00 Budżet Gminy		9.3. 2	
6.	Markowi ce	2021	6.	Cykl szkoleń i inicjatyw sportowo- integracyjnych i rekreacyjnych o- integracyjnych	S	2. Aktywizacja osób starszych	Gmina Strzelno	200 000,0 0	95	19 000 000 ,00	190 000 ,00	10 000,00 Budżet Gminy	11. 1		
5	Obszar I- miasto	2020	7.	Zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni miejskich na cele aktywizacji społecznej poprzez przebudowę boiska i jego terenów przyległych	PF	3. Zagospodarowanie nie istniejącej przestrzeni gminnej wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia w celu likwidacji istniejących problemów społecznych zdiagnozowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji	Gmina Strzelno	2 842 607,00	85	17 36 215 ,95	1 736 215,95	204 260,70 Budżet Państwa (10%) 902 130,35 Budżet Gminy	6.2		1,4, 6

7.	Markowice	2023	8. Zagospodarowane przestrzeni wiejskich w Markowicach	T	3. Zagospodarowana nie istniejącej przestrzeni gminnej wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia w celu likwidacji istniejących problemów społecznych zdiagnozowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji	Gmina Strzelino	1 982 576,63	68,38	135 569 4,0 5	1157436,39	626882,58 Budżet Gminy 198 257,66 Budżet Państwa (10%)	7.1	4,5
----	-----------	------	---	---	--	-----------------	-----------------	-------	------------------------	------------	---	-----	-----

Źródło: Opracowanie własne.

13. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

W celu rzetelnego opracowywania, a następnie sprawnej realizacji Programu Rewitalizacji, a także mając na uwadze złożoność powyższych procesów, wymagających skoordynowanych działań logistycznych, władze gminy Strzelno przygotowały stosowne narzędzia zarządzania i kontroli nad PR.

W tym celu na początkowych etapach tworzenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023, w strukturach organizacyjnych Gminy wyznaczono pracowników odpowiedzialnych za tworzenia zapisów Programu Rewitalizacji przy uwzględnianiu szerokiego dyskursu społecznego nad kształtującymi się zapisami dokumentu strategicznego. Koordynatorem powstałego zespołu jest Burmistrz Strzelna, który zarządzał, monitorował oraz korygował na bieżąco działania nad dokumentacją.

Z chwilą uchwalenia Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023, w miejsce zespołu odpowiadającego za stworzenie Programu Rewitalizacji, zostanie powołany Zespół ds. Realizacji Programu Rewitalizacji. Głównym koordynatorem powstałego zespołu będzie Burmistrz Strzelna, który przejmie obowiązki związane z:

- monitoringiem stałym, koncentrującym się na nadzorowaniu wszelkich działań przyczyniających się do realizacji celów niniejszego dokumentu. Działalność ta obejmować będzie również nadzorowanie bieżących prac pozostałych członków zespołu, nadzorowanie harmonogramu czasowego oraz finansowego określonego we wcześniejszych pracach nad Programem Rewitalizacji;
- raportowaniem, w oparciu o konieczność opracowywania sprawozdania zawierającego informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego (wraz z podaniem wartości aktualnej, wartości bazowej oraz wyjaśnieniem w przypadku, gdy analizowane wskaźniki stanu kryzysowego będą wskazywały na niską efektywność prowadzonych działań rewitalizacyjnych) co najmniej raz na 2 lata;
- koordynowaniem wszelkich prac wdrożeniowych związanych z realizacją przedsięwzięć opisanych w Programie Rewitalizacji;
- aktualizacją Programu Rewitalizacji w przypadku braku efektów związanych z realizacją przedsięwzięć, czy też zmieniającą się sytuacją na terenie gminy Strzelno;
- organizacją przetargów mających na celu wyłonienie wykonawców przedsięwzięć infrastrukturalnych, związanych z realizacją PR;
- współpracą z beneficjentami Programu w celu podtrzymania dialogu i zapewnienia partycypacji społecznej na etapie realizacji procesu rewitalizacji na obszarze gminy Strzelno.

Wsparciem dla Burmistrza będzie asystent w osobie wyznaczonego pracownika Urzędu Miejskiego. Zakres jego obowiązków będzie obejmował, m. in.:

- poszukiwanie danych niezbędnych do sporządzenia sprawozdań oraz bieżącego monitoringu, potwierdzających efekty realizacji Programu Rewitalizacji;
- udział w pracach związanych z konstruowaniem co najmniej raz na dwa lata sprawozdań oceniających stopień realizacji założeń Programu Rewitalizacji;

- wyłanianie podmiotów odpowiedzialnych za realizację przedsięwzięć zapisanych w niniejszym dokumencie;
- udział w spotkaniach partycypacyjnych z beneficjentami PR podczas jego wdrażania.

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji, zapewniające wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli, zostaną określone w drodze zarządzenia przez Burmistrza Strzelna, najpóźniej w ciągu 2 miesięcy od uchwalenia PR. Przygotowanie wspomnianego zarządzenia poprzedzone zostanie konsultacjami społecznymi, podczas których zostaną przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców dot. powoływania członków ZRPR, w tym propozycji grup społecznych, które miałyby być reprezentowane w ZRPR. Po wydaniu zarządzenia, poszczególni członkowie ZRPR zostaną powołani przez Burmistrza Strzelna. W skład Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji mogą zostać powołani m.in.:

- Burmistrz - jako główny koordynator,
- Asystent koordynatora,
- Pracownicy Urzędu Miejskiego,
- reprezentanci organizacji społecznych,
- reprezentanci mieszkańców,
- reprezentanci lokalnych przedsiębiorców.

Wybór kandydatów na pozostałych członków Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji zostanie poprzedzony zbieraniem kandydatur przez minimum 21 dni. Ogłoszenie dotyczące naboru zostanie zamieszczone na stronie internetowej gminy Strzelno oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej gminy. Wybór nastąpi we wskazanym w ogłoszeniu terminie, w miejscu do tego przeznaczonym, a kandydaci zostaną wybrani większością głosów na wyżej opisanym spotkaniu elekcyjnym.

Proces koordynacji zarządzaniem realizacją zostanie zapewniony dzięki spotkaniom informacyjnym organizowanym przez głównego koordynatora Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji, w terminach dogodnych dla większości podmiotów współuczestniczących w procesie realizacji założeń Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023. Poza sprawozdaniami tworzonymi co najmniej raz na dwa lata, podmioty podległe głównemu koordynatorowi będą przedstawiać raporty z realizacji okresowej.

Ponadto w celu zapewnienia współdecydowania oraz aktywnego uczestnictwa jak największej liczby osób w działaniach rewitalizacyjnych, przez cały okres wdrażania Programu Rewitalizacji prowadzone będą działania związane z promocją i informowaniem społeczeństwa o stanie zaawansowania realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych zawartych w programie. Chcąc zagwarantować każdemu zainteresowanemu dostęp do aktualnych informacji i możliwość zgłaszania uwag przewidywane są następujące formy informowania i promocji: strona internetowa Urzędu Miejskiego w Strzelnie, prasa lokalna, sprawozdania na zebraniach wiejskich, a także spotkania członków ZRPR z lokalną społecznością oraz potencjalnymi beneficjentami działań rewitalizacyjnych

14. SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN

Dla sprawnego przeprowadzenia rewitalizacji jako procesu złożonego i wymagającego precyzyjnej koordynacji poszczególnych działań logistycznych, niezbędne jest także opracowanie dobrze funkcjonującego systemu jego ewaluacji. Zgodnie z Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, monitoring jest kluczowym elementem w fazie realizacyjnej Programu Rewitalizacji. W niniejszym rozdziale omówiono proces kontrolujący oraz nadzorujący postępy prac, związanych z realizacją LPR dla Gminy Strzelno.

Podmiotem odpowiedzialnym za przeprowadzenie monitoringu oraz ocenę realizacji PR będzie Zespół ds. Realizacji Programu Rewitalizacji (ZRPR), zapewniający kontrolę obywatelską nad PR, omówiony szerzej w rozdziale 13 niniejszego opracowania. W skład ZRPR wejdą przedstawiciele władz samorządowych gminy Strzelno wraz z wydelegowanymi pracownikami Urzędu Miejskiego oraz wybrani podczas spotkania elekcyjnego przedstawiciele mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych i innych podmiotów funkcjonujących na terenie gminy. Schemat działań dotyczących monitorowania realizacji Programu Rewitalizacji przedstawiono na schemacie zamieszczonym poniżej.

Schemat 6: Schemat działań dotyczących monitorowania realizacji Programu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

ZRPR będzie stanowił forum współpracy i dialogu lokalnej społeczności z władzami samorządowymi w zakresie ewaluacji Programu Rewitalizacji w trakcie całego okresu jego realizacji (sprawozdanie – ocena – aktualizacja), a także pełnił funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza.

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji zostaną określone przez Burmistrza Strzelna w drodze zarządzenia najpóźniej w ciągu 2 miesięcy od uchwalenia PR, w oparciu m.in. o wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Sposób wyłaniania członków ZRPR - zgłoszeni kandydaci, spełniający ustalone wymogi, wybierani będą większością głosów na zapowiedzianym spotkaniu elekcyjnym (współdecydowanie).

Realizacja/wdrażanie PR i jego bieżące monitorowanie/ewaluacja będzie się odbywać minimum raz na 2 lata przy udziale interesariuszy z wszystkich grup (w tym osób/podmiotów, korzystających ze wsparcia/projektów w ramach PR), w sposób:

1. **pośredni** - poprzez opracowanie i opiniowanie przez ZRPR raportów z monitoringu/ewaluacji wdrażania PR i udział ZRPR w wypracowywaniu optymalnych przedsięwzięć naprawczych/usprawniających wdrażanie PR,
2. **bezpośredni** - poprzez:
 - aktywny udział w realizacji projektów w ramach PR,
 - udział w badaniach dotyczących wdrażania PR (badania ciągłe i badania okresowe).

Głównym celem monitoringu jest dbałość o efektywność przebiegu całości procesu z uwzględnieniem realizacji założonych celów. Dlatego proces monitoringu przebiegać będzie wieloetapowo, w podziale na kilka głównych kategorii. Na poniższym rysunku zaprezentowano dwie formy monitoringu, które zostaną wykorzystane w całym okresie realizacji Programu Rewitalizacji.

Tabela24: Formy monitoringu Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023

Monitoring		
Monitoring Finansowy – bieżąca i stała weryfikacja poprawności i sprawności wydatkowania środków m.in. z funduszy UE	Monitoring Rzeczowy – Analizowanie wytworzonych w ramach projektów rewitalizacyjnych produktów oraz rezultatów za pomocą standardowego systemu wskaźników przypisanych do konkretnych zadań	Monitoring celów rewitalizacji - analizowanie wskaźników kluczowych wykorzystanych w procesie delimitacji, będących odzwierciedleniem sytuacji kryzysowych na obszarze rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Podmiot odpowiedzialny za monitoring

Do prac związanych z monitoringiem, zarówno finansowym, jak i rzeczowym, powołano Zespół do Spraw Realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno. Główną rolą tego zespołu, będzie tworzenie sprawozdań oraz dokonywanie cyklicznej oceny postępów realizacji i osiągania wskaźników przez realizowane projekty.

Częstotliwość pomiarów

Zgodnie z zapisami *Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020*, Gmina Strzelno będzie dostarczała do Instytucji Zarządzającej RPO sprawozdania w zakresie efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych w oparciu o aktualne dane dotyczące kryteriów stanu kryzysowego, na podstawie których wyodrębniono obszar rewitalizacji minimum raz na dwa lata. Poza tym Gmina będzie przedstawiać sprawozdania z osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu określonych działań/poddziałów RPO WK-P w okresach kwartalnych.

Sposób pozyskiwania danych

Dane wchodzące w skład sprawozdań tworzonych w ramach monitoringu rzeczowego oraz finansowego będą zbierane analogicznie do danych wykorzystanych w procesie delimitacji obszaru rewitalizacji.

Dane monitoringu finansowego wchodzącego w skład sprawozdań co dwa lata, będą bazować na podstawie kosztorysów powykonawczych.

Część obejmująca monitoring rzeczowy będzie opierać się na danych z Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy, Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Urzędu Miejskiego w Strzelnie

Sprawozdawczość

Podstawą monitoringu będą sprawozdania tworzone przez Zespół ds. Realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno. Będą one bazować na analizie realizacji założeń finansowych określonych dokładnie w rozdziale 12. *Szacunkowe ramy finansowe* oraz realizacji założeń rzeczowych polegających na badaniu mierników sytuacji kryzysowych wykorzystanych w procesie delimitacji i wskaźnikach opisanych w rozdziale 8. *Cele rewitalizacji i kierunki działań*.

Zmiany/aktualizacja Programu Rewitalizacji

Zmiana założeń Programu Rewitalizacji lub aktualizacja dokumentu, jest narzędziem wspomagającym twórców Programu, oraz jego beneficjentów w celu zrealizowania założeń dokumentu. Wszelkie zmiany/aktualizacje będą następowały po ocenie sprawozdań przygotowywanych co dwa lata. Decyzja dotycząca aktualizacji programu zostanie podjęta przez członków Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno, gdy:

- decyzję taką podejmie Burmistrz Strzelna – główny koordynator;
- decyzja zostanie podjęta przez 2/3 członków Zespołu ds. Realizacji Programu Rewitalizacji;
- min. 250 przedstawicieli obszaru rewitalizacji wyjdzie z inicjatywą dotyczącą aktualizacji Programu Rewitalizacji.

15. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Opracowany Program Rewitalizacji stanowi instrument realizacji założeń Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 poprzez wykorzystanie m.in. środków unijnych, w tym środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Powyższy Program Rewitalizacji jest zgodny z Załoženiami polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020, przyjętymi przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego (Uchwała Nr 7/238/18 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21.02.2018, zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia „Założeń polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2014-2020”), zakładającej cztery poziomy, na których będzie odbywał się proces planowania i wdrażania polityki terytorialnej.

Program Rewitalizacji w okresie programowania 2019-2023 będzie stanowić instrument realizacji założeń Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 poprzez wykorzystanie m.in. środków unijnych, w tym środków z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, oraz dotyczy wyłącznie niewielkich modyfikacji tego przyjętego już dokumentu.

Przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2018, poz. 2081 ze zm.) określają, jakie dokumenty wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Są to dokumenty określone w art. 46. pkt 2, tj. dotyczące „polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”.

Zgodnie z treścią ww. ustawy projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy w celu uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W odpowiedzi z dnia 09.09.2019 roku (znak pisma: NNZ.9022.1.443.2019) Gmina Strzelno otrzymała od Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – dla projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023. Ponadto Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, pismem z dnia 20 listopada 2019 roku, znak: WOO.410.379.2019.AT, stwierdziła brak konieczności przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko dla projektu wyżej wymienionego Programu Rewitalizacji.

SPIS MAP

Mapa 1: Obszar zdegradowany Gminy Strzelno (część wiejska)	
Mapa 2. Podział miasta Strzelno na jednostki	
Mapa 3. Obszar zdegradowany na terenie miasta Strzelna na tle Gminy.....	
Mapa 4. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na tle gminy Strzelno	
Mapa 5. Obszar rewitalizacji w Strzelno	

SPIS SCHEMATÓW

Schemat 1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	
Schemat 2:Struktura korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Strzelno w latach 2014-2018...	
Schemat 3. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego za pomocą metody mieszanej	
Schemat 4: Założenia wizji rewitalizacji Gminy Strzelno	
Schemat 5: Cele projektu	
Schemat 6: Schemat działań dotyczących monitorowania realizacji Programu Rewitalizacji	

SPIS TABEL

Tabela 1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami regionalnymi.....	
Tabela 2. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z dokumentami lokalnymi	
Tabela 3: Zestawienie liczby mieszkańców w Gminie Strzelno	
Tabela 4: Analiza sołectw pod względem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym	
Tabela 5: Analiza wskaźnika związanego z występowaniem obiektów i przestrzeni, wykazujących techniczne możliwości do przystosowania na cele aktywizacji społecznej	
Tabela 6: Podsumowanie delimitacji obszaru wiejskiego gminy Strzelno	
Tabela 7. Jednostki struktury przestrzeni miejskiej – wykaz ulic.	
Tabela 8. Podział miasta na jednostki strukturalne	
Tabela 9. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze.....	
Tabela 10. Obszar należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej o niskim poziomie kształcenia (wg kryterium szczegółowego).....	
Tabela 11. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	
Tabela 12. Udział przestrzeni zdegradowanej w powierzchni ogólnej danego obszaru.	
Tabela 13. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w poszczególnych jednostkach strukturalnych w Strzelnie	
Tabela 14. Powierzchnia i ludność gminy Strzelno objęta rewitalizacją	
Tabela 15: Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym względem Gminy Strzelno	
Tabela 16: Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych w Strzelnie w roku 2019.....	
Tabela 17. Wskaźniki dla celu rewitalizacji.....	

Tabela 18: Powiązanie projektów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	
Tabela 19: Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	
Tabela 20: Powiązanie pomiędzy zdiagnozowanymi problemami i zaplanowanymi do realizacji projektami.....	
Tabela 21: Przykłady zrealizowanych projektów wskazujący na zbliżony zakres tematyczny do zaplanowanych działań rewitalizacyjnych.....	
Tabela 22: Formy i przebieg konsultacji społecznych.....	
Tabela 23: Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	
Tabela 24: Formy monitoringu Programu Rewitalizacji dla Gminy Strzelno na lata 2019-2023.....	

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1: Struktura demograficzna w Markowicach względem obszaru Gminy Strzelno	
Wykres 2: Skala korzystania z pomocy społecznej w Markowicach względem gminy Strzelno	
Wykres 3: Udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym na danym obszarze	
Wykres 4: Struktura wieku na obszarze rewitalizacji w 2018r.....	
Wykres 5: Struktura bezrobocia w Obszarze I oraz w gminie Strzelno	
Wykres 6: Analiza odpowiedzi respondentów.....	

SPIS FOTOGRAFII

Fotografia 1: Budynek Szkoły Podstawowej w Markowicach i jej bezpośrednie otoczenie, podlegające zagospodarowaniu na cele aktywizacji społecznej	
Fotografia 2: Szkoła Podstawowa im. A. A. Michelsona w Strzelnie.....	
Fotografia 3: Ogłoszenie o konsultacjach LPR Gminy Strzelno na lata 2019-2023	